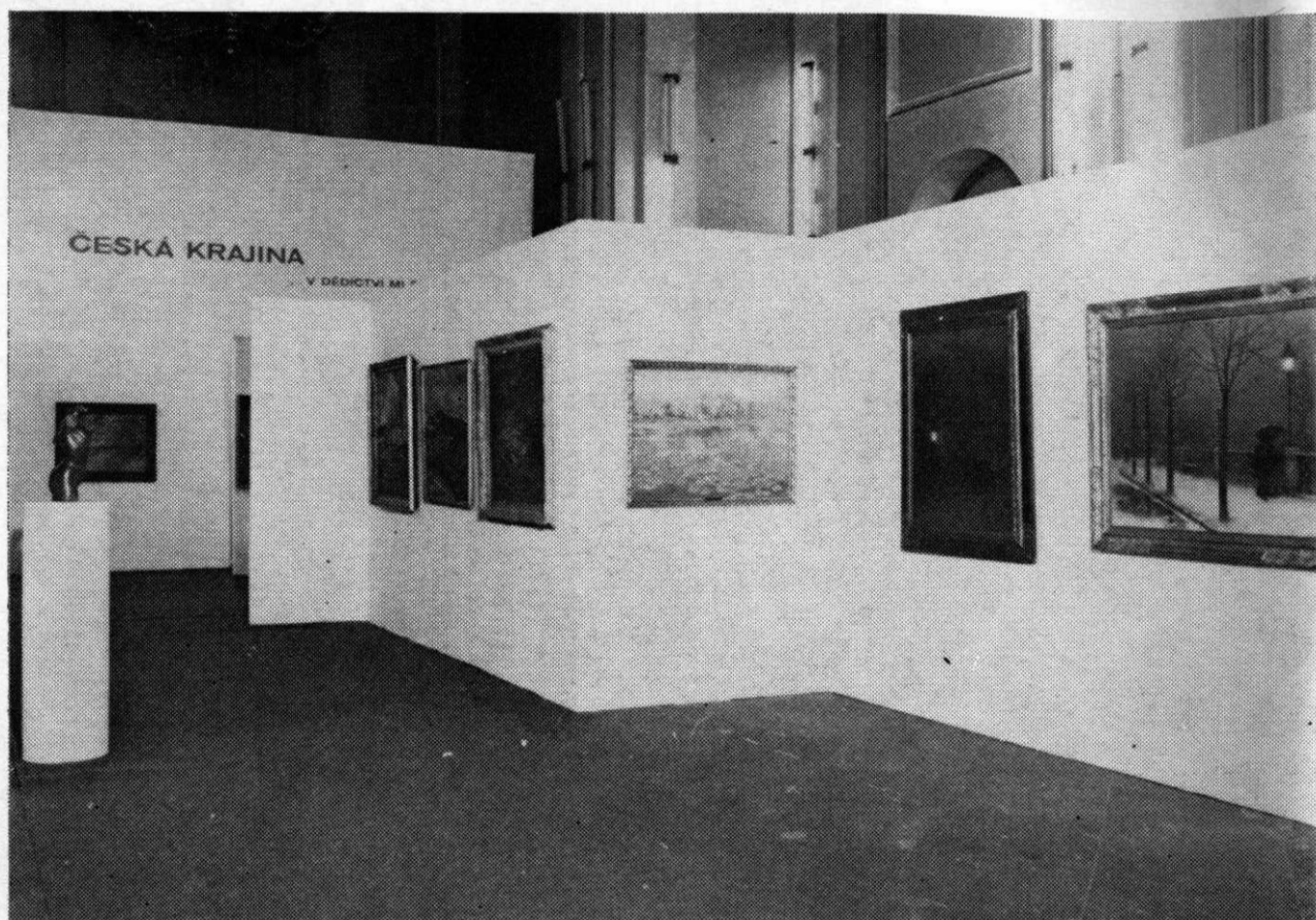

235 zprávy '85

KRAJSKÉHO
VLASTIVĚDNÉHO MUZEA
V OLOMOUCI

VÝSTAVNÍ ČINNOST OBLASTNÍ GALERIE VÝTVARNÉHO UMĚNÍ V OLOMOUCI V LETECH 1981 AŽ 1984

Yvonna Boháčová

„... OGVU je připravena instalovat expozici moderního českého malířství, sochařství, kresby a grafiky v mnohem širším záběru, než mohla učinit kdykoliv v minulosti. Je nadále připravena sestavit expozici starého umění, malířství a grafiky a evropskou úrovní prezentovaných děl. A konečně je dnes plně připravena realizovat i novou stálou expozici výtvarného umění Olomoucka ve 20. století. Podaří-li se naplnit tento nastíněný program, bude možné říci, že olomoucká galerie vrací společnosti vklad po dlouhé období do ní investovaný, že se trvale zařazuje do významných kulturních tradic města a zejména, že se plně podílí na krásném humanistickém poslání zprostředkovatele uměleckého díla“.

Citace je závěrečnou pasáží článku dr. Pavla Zatloukala, uveřejněném ve Zprávách Krajského vlastivědného muzea v Olomouci (dále jen KVMO), č. 207, který zachycuje vývoj galerie od jejího založení v roce 1952. Nastiňuje základní tendence, snahy i problematiku v kulturní činnosti v průběhu let 1952 až 1980.

Od té doby uplynuly čtyři roky, ve kterých mohla olomoucká galerie uskutečnit část svých představ o prezentaci svých sbírek před nejširší veřejností.

Na konci roku 1983 byla otevřena v prostorách KVMO nová stálá expozice výtvarného umění olomouckého regionu 20. století. Její otevření se realizovalo při příležitosti stého výročí založení prvního českého muzea na Moravě v Olomouci. Expozice byla koncipována tak, aby zahrnula díla vybraných autorů seskupených do generačních celků a aby návštěvníkovi podala ucelný přehled o vývoji českého výtvarného umění našeho regionu od počátku tohoto století až do současnosti. Mimo tradiční obory malbu, plastiku, kresbu a grafiku byla expozice doplněna fotografiemi architektonických děl vybraných olomouckých architektů, kteří pozitivně ovlivnili výstavbu našeho města i dalších obcí. Do expozice jsou zahrnuty i práce několika významných uměleckých fotografů a díla spadající do oblasti užitého umění. Smyslem i cílem této výstavy je připomenout naší veřejnosti nemalý význam a pozitivní přínos výtvarného umění našeho regionu v kontextu rozvoje kultury na Moravě i v národním měřítku.

Ve vlastních prostorách galerie ve Wurmově ulici byla v roce 1984 konečně uskutečněna dlouhodobá výstava představující návštěvníkům nejvyšší díla českého výtvarného umění první poloviny 20. století, sestavená z vlastních sbírek, které nebylo možno po demolici Domu umění v roce 1980 z prostorových důvodů v takové šíři uskutečnit. Na dvou stech vybraných děl byl zachycen vývoj českého výtvarného umění od přelomu 19. a 20. století do období těsně po 2. světové válce. Výstava byla pojata tak, aby v ní byly zastoupeny všechny hlavní vývojové proudy a to jak v malbě, sochařství, tak i v kresbě a grafice. Tato téměř půlroční výstava alespoň krátkodobě vyřešila stále ožehavý problém trvalé expozice českého výtvarného umění 20. století.

Po částečném vyřešení některých problémů se naskýtá otázka řešení dalších stávajících problémů. Expozici starého umění nemůže nahradit ani v roce 1983 zbudovaná stálá expozice Moravského baroka v kapli Božího těla, nemluvě o jistých provozních i jiných nesnázích provázejících tuto expozici od samého počátku.

Co se týče otázky uplatnění vlastních sbírek, řešila ji galerie (a bude zřejmě i nadále) krátkodobými výstavami, které zhodnocují nejvýznamnější soubory výtvarných děl jednotlivých autorů nebo tématickými přehlídkami větších celků. Z těch nejvýznamnějších v letech 1981 až 1984 bychom rádi upozornili na výstavu České drobné plastiky a medaile v roce 1981, v následujícím roce to byla úspěšná výstava Františka Tichého, jehož práce tvoří jeden z nejrozsáhlejších a nejvýznamnějších uměleckých souborů olomoucké galerie. Výstava se zaměřila na uměleckou tvorbu od konce 30. let do konce 40. let převážně v oblasti kresby a grafiky. Po ní následovala další, taktéž divácky kladně hodnocená výstava Staré evropské grafiky, zahrnující díla mistrů evropské grafiky pěti století (A. Aldegrevera, A. Altdorfera, B. Behama, H. Burghmaira, Callota, Engelbrechta, G. Ghisiho, H. Goltzia, J. Lievense, M. Meriana, G. Penze, Piranesiho, Pitteriho, Ridingera, Sadelera, P. Testy, M. Wolgemutha a řady dalších). V roce 1984 po ní následovala výstava leptů Václava Hollara, která naznačila zvýšený zájem galerie o prezentaci sbírek ve všech oblastech, tedy i v oblasti staré grafiky, jejíž sbírka obsahuje velké množství vzácných grafických listů, mezi nimiž sbírka Hollarových leptů tvoří hodnotný a zajímavý soubor, jenž je neustále doplňován.

Při příležitosti stého výročí založení muzea a 30. výročí založení galerie v Olomouci, byly v roce 1983 uspořádány dvě výstavy: České výtvarné umění 20. století se sbírek OGVU v Olomouci v prostorách KVMO na níž byla vystavena díla z oblastí malby a plastiky a v Kabinetu grafiky, pro jeho komorní charakter, byla zvolena výstava kreseb, poskytující přehled vývoje české kresby 1. poloviny 20. století a v následujícím roce byla otevřena její druhá část, představující kresby 2. poloviny 20. století až po nejnovější tendence v současném českém výtvarném umění.

Při své soustavné výstavní činnosti se snaží olomoucká galerie zachovat koncepčnost a proporčnost svých výstav. Zhodnotíme-li uplynulé období čtyř let, zjistíme, že největší počet výstav bylo uspořádáno z děl regionálních umělců nebo umělců k našemu regionu inklinujících. Z celkového počtu 65 výstav jsme měli možnost zaznamenat 29 výstav regionálních, z nichž bychom se mohli zmínit o kresebném a malířském díle Miroslava Šnajdra, dále Karla Svolinského, Pavla Kotase, Aljo Berana, o scénografické tvorbě L. Vychodila a J. Procházky, o malířské výstavě Slavoje Kovaříka, Jindřicha Lenharta, Radko Mašaty, Františka Bělohlávka, o společné výstavě Jiřího Jílka, Anežky Kovalové a Miroslava Kovala. Většina výstav probíhala v letech významného životního jubilea autorů, byla tudíž retrospektivním zamyšlením nad autorovým dílem za uplynulé období a současně jeho dosavadním zhodnocením. V roce 1984 se v prostorách KVMO uskutečnila výstava u příležitosti 20. výročí družby Olomouc — Reggio Emilia, na níž se představily svými díly olomoučtí tvůrci, kteří reprezentovali naše regionální umění v Itálii (B. Dvorský, K. Svolinský, F. Bělohlávek, R. Doležal, M. Stibor a R. Mašata).

Svou oblibu a určitou publicitu si získaly architektonické výstavy, které mají své specifické poslání v programu olomoucké galerie a které se staly již organickou součástí každoročního výstavního plánu. V průběhu uplynulých čtyř let se uskutečnilo osm architektonických výstav, převážně se zaměřením na Moravskou a olomouckou problematiku.

Ve výstavním programu galerie je pamatováno také na výstavy z děl výtvarných umělců starší, střední i nejmladší generace, kteří významným podílem přispívají k rozvoji československého výtvarného umění. Připomeňme si napří-

klad sochařskou výstavu Vincence Vinglera, konanou při příležitosti umělcových 80. narozenin, na které se autor představil svými drobnými plastikami, z nichž velká část pocházela z majetku olomoucké galerie, kde tvoří hodnotnou součást její sochařské sbírky. Z dalších, divácky kladně hodnocených výstav, bychom mohli jmenovat výstavu skleněné plastiky Pavla Ježka i výstavu plastik spolu s ukázkami restaurátorských prací Josefa Antka. Svá nejlepší díla v oblasti kresby a grafiky předvedli v Olomouci Josef Jíra, Josef Velčovský a Eva Vlášáková. Kresba a grafika byla také stěžejní částí v tvorbě Jiřího Balcara, jehož posmrtnou výstavou v roce 1981 byl připomenut význam tvorby tohoto umělce pro vývoj moderního českého umění.

Přehlídka absolventů grafické speciálky Ladislava Čepeláka na Akademii výtvarných umění v Praze podala olomouckým divákům přehled o tvorbě nejmladší generace grafiků, zvláště těch, kteří již aktivně vstoupili do našeho výtvarného života (M. Blabolilová, L. Dušek, J. Holoubek, J. Lindovský, J. Mžyk, Z. Nováčková, J. Otava, J. Růžička, M. Sukdoláková, a L. Vacek). Důležitými událostmi byly dvě malířské výstavy: Františka Ronovského v roce 1981 a retrospektivní přehlídka tvorby Jana Baucha v roce 1983, pořádaná ve spolupráci galeriemi v Brně, Ostravě, Gottwaldově a s Horáckou galerií v Novém Městě na Moravě. Výstava se konala při příležitosti umělcových 80. narozenin. Kromě známých obrazů z období od roku 1929 do roku 1971, byly vystaveny jeho kresby, grafika a plastika z 30. let. Ve spolupráci s Národní galerií v Praze byla na konci roku 1984 uskutečněna náročná výstava Česká krajina. Na předních dílech z majetku Národní galerie a OGVU v Olomouci dokumentovala expozice vývoj naší krajinomalby v letech 1800 až 1950. Byla rozdělena tak, aby podala přehled o tvorbě autorů, kteří měli zásadní vliv na vývoj českého krajinářství a současně představila rozmanité typy krajin včetně krajiny městské a průmyslové. Od klasicistních a romantických krajin K. Postla, A. Mánesa, J. Navrátila, A. Bubáka a B. Havránka, přes tvorbu A. Kosárka a ukázkou lyrické krajinomalby J. Mánesa, směřující až k realismu, k dílům A. Chittusiho a melancholickým městským nocturnům J. Schikanedera. Z Mařákovy školy byli připomenuti F. Kavan, A. Hudeček a A. Slavíček. Vedle děl Průchových, Rabasových, Špálových, Radových a Sedláčkových byla zde zastoupena na jedné straně imaginativní a symbolická krajinomalba F. Muziky a J. Šímy, na druhé straně potom konkrétní městská periferie v tvorbě malířů Sociální skupiny a Skupiny 42. Osobitá poezie Ostravska byla prezentovaná díly B. Dvorského, V. Rady a J. Zrzavého.

Závěrem bychom se mohli zmínit o ediční činnosti galerie, která oproti minulým létům se omezila na malé katalogy skládkového typu. Rozsáhlejší katalogy provázely výstavy z oboru architektury a některé závažnější akce.

Výstavy v roce 1981

Miroslav Šnajdr (KG)

Práce absolventů katedry výtvarné teorie a výchovy FF UP (KG)

Vincenc Vingler (M)

Česká drobná plastika a medaile (M)

Miroslav Koutecký (M)

Počátky moderní architektury na Moravě a ve Slezsku (KG)

Pavel Ježek a Eva Vlášáková (KG)

Jiří Balcar (KG)

Ex libris olomouckých výtvarníků (OGVU Památník)

Avantgardní fotografie 30. let na Moravě (KG)

Arnošt Wiesner (KG)

Karel Svolinský (OGVU Památník)

Arteterapie (M)

Karel Svolinský (Lošov)

František Ronovský (M)

Výstavy v roce 1982

Kresby a grafika — Přírůstky OGVUO (KG)
Pavel Kotas (KG)
Aljo Beran (M)
František Tichý (KG)
Miroslav Tesař (M)
Ladislav Vychodil (M)
Stará evropská grafika ze sbírek OGVUO (KG)
Nani Tedeschi, Vasco Ascolini z Reggio Emilia (KG)
Tschechische Malerei des 20. Jahrhunderts (Berlín—Bautzen—Dessau)
Stanislav Lolek, Joža Uprka (KG)
SÚRPMO v Olomouci (M)
Olomoucká architektura XX. století I. (KG)
Počátky moderní architektury na Moravě a ve Slezsku (OGVU Gottwaldov)

Výstavy v roce 1983

Slavoj Kovařík (KG)
Jiří Procházka (M)
Ladislav Čepelák a jeho žáci (KG)
Josef Antek (M)
Jan Bauch (M)
Jiří Lenhart (Vysoké Tatry)
Genadij Raspopov (M)
Sigma IPO (M)
Bohumír Dvorský, Stanislav Lolek (Uherské Hradiště)
Josef Antek (OGVU Gottwaldov)
Olomoucká architektura 2. (KG)
Olomoucká architektura 2. (OGVU Gottwaldov)
Českého výtvarného umění XX. století ze sbírek OGVUO (M)
Česká kresba XX. století 1. (KG)
Radko Mašata (KG)
České výtvarné umění olomouckého regionu — stálá expozice (M)
František Tichý (muzeum Krnov)

Výstavy v roce 1984

Václav Hollar (KG)
Česká kresba XX. století 2. (KG)
Bohumír Dvorský — Slezská krajina OGVU Památník)
Karel Svolinský — Olomoucký orloj (OGVU Památník)
Výtvarné umění za mír (M)
Výchova, výtvarné umění, ekologie (Společně s KVMO) (Hrad Šternberk)
Výchova, výtvarné umění, ekologie (Společně s KVMO) (Opravárenský závod Šternberk)
Česká kresba XX. století 1. (Povážská galerie Žilina)
Josef Velčovský (KG)
Andrej Smolák (M)
Výtvarné umění v boji za mír (muzeum Litovel)
Jiří Jílek, Anežka Kovalová, Miroslav Koval (KG)
Jana a Otto Bébarovi (hrad Šternberk)
SNP, v díle slovenských grafiků (M)
České umění XX. století (OGVU Památník)
Reggio Emilia (M)
Václav Plátek (M)

Historismus — architektura 2. poloviny 19. století na Moravě a ve Slezsku (KG)
František Bělohávek (M)
Česká krajina (M)

Použité zkratky:

M — Krajské vlastivědné muzeum v Olomouci, náměstí Republiky 6

KG — Kabinet grafiky v Olomouci, náměstí Rudé armády 7

OGVU Památník — Oblastní galerie výtvarného umění v Olomouci, Wurmova 13

ČESKÁ KRAJINA

(Úvodní slovo k vernisáži)

Zdeněk Pospíšil

Krajina je nedílnou součástí našeho domova. Co pro nás znamená nejlépe vystihujeme při návratech z ciziny strohým pomyslením či konstatováním — „zase doma“. A „kdykoliv se vracíme domů, vždycky se před námi prostírá nově a zase jinak než jindy země našeho zrození“. (J. Hora) Hory, lesy, luka, pole, potoky a řeky, stejně jako roviny se svými chodníky, po nichž jsme v dětství chodili, vesnice, města, kulturní památky, stejně jako průmyslová centra, to vše se stalo součástí nás, stejně jako my se prostřednictvím své práce, svých zkušeností i vzpomínek, stáváme součástí krajiny. Tak žijeme krajinou, přizpůsobujeme se jí, ale také ona žije námi a je námi poznamenaná. Boj člověka s přírodou nakonec vtiskl i přírodě lidskou pečeť.

Ve shonu soudobé civilizace zapomínáme na to, že naši krajinu nevidíme jen svými vlastníma očima, ale že se na ni díváme mimoděk i očima našich umělců.

Obraz české krajiny v nás silně evokuje např. hudba Smetanova — zejména jeho cyklus symfonických básní Má vlast. Rovněž z tvorby Fibichovy cítíme umělcovu silnou malířskou vnímavost. A kde jinde hledat klíč k dramatičnosti díla Leoše Janáčka, než v okolí Hukvald? A Bohuslav Martinů? — to jsou hudební obrazy Českomoravské vysočiny.

Z básníků, kteří vzdali hold české krajině připomeňme alespoň K. H. Máchu, J. V. Sládka či z konce minulého století a přelomu století symbolistickou lyriku K. Hlaváčka, O. Březiny, dále impresionistické verše A. Sovy, v nichž rozvinul Máchovo umění líčit českou přírodu. Krajina se také stala integrální součástí veršů J. S. Machara. A jak působivě dovedl popsat charakter moravské krajiny — od Opavy, Ostravy, Těšína, a Beskyd k Hané — P. Bezruč! Ve výčtu by bylo možno pokračovat: F. Šrámek, S. K. Neumann, ale i J. Hořejší, J. Seifert, V. Nezval a další básníci, které zaujala velkoměstská krajina. Počet umělců, jejichž díla náleží dnes do zlatého fondu naší národní kultury, která byla inspirována krásami a spanilostí české krajiny, by byl příliš dlouhý.

Je však zcela přirozené, že krajinu našeho domova vidíme v první řadě mimoděk očima našich výtvarníků. Jara, podzimy, ale i všechny přírodní tvary, vnímáme prismatem tvorby Mánesovy, Kosárkovy, Mařákovy, Slavíčkovy, Kavánovy, Špálovy a celé řady dalších významných představitelů české krajinomalby. Proto několik poznámek ke koncepci této výstavy a k významu českého krajinářství.

Krajinářství hrálo od 17. století ve vývoji českého malířství stále významější roli a v 19. století dosáhlo svého vrcholu. Právě zde začínají dějiny české krajinomalby nové doby. Proto se naše výstava snaží ukázat tento malířský obor od počátku 19. století do konce II. světové války — tedy přibližně 150 let české krajinomalby. Neklade si však za cíl chronologicky a v úplnosti zachytit vývoj české krajinomalby v tomto období. Na to nemáme dostatek výstavních prostorů. Spíše je koncipována jako výběr obrazů českých a moravských autorů, kteří měli zásadní vliv na vývoj našeho krajinářství. Zároveň usiluje o dvě další věci. Jednak představit návštěvníkům rozmanité typy krajiny — včetně krajiny městské a průmyslové, tedy vedle divoké krajiny romantické či lyrickoimpresionistické, ukázat také krajinu zlidštěnou prací — jednak ukázat krajinu jako vysněnou (J. Šíma) či jako symbol a obraz trpící země — jak je tomu v případě Čapkova obrazu Před bouří, či obrazu F. Muziky Z Českého ráje — nebo ji ukázat jako memento varující před domnělými triumfy lidského důmyslu — technikou — nad její přirozeností (Skupina 42).

Byla to právě krajinomalba, která v průběhu 19. století určila nejen záměry několika generací, ale také co nejsilněji působila na veřejnost v období českého obrození po celé minulé století.

Na první krajinářskou školu pražské umělecké Akademie, založené r. 1800, kterou od r. 1806 vedl Karel Postl, navázala škola jeho nejlepšího žáka A. Mánesa. Mánesovo romantické cítění prostoru se snažilo o spojení přírody s architekturou, jak to dokládá jeho obraz ovlivněný Postlovým klasicistním slohem Ideální krajina (1843) s kulisovitě uspořádaným prostorem vyplněným antikisující architekturou. Záhy se však v jeho díle projevil vliv čistě romantického cítění a myšlení, obdobně jako v díle K. H. Máchy. Mánes studoval pozorně českou přírodu a svoje žáky začal vodit do plenéru. S nimi bral i své děti Amálii, Josefa a Quida. V duchu romantismu maloval také obdivuhodný autodidakt August Piepenhagen a Josef Navrátil. Vrcholu však dosáhl romantismus v české malbě až v díle A. Kosárka, B. Havránka, A. Bubáka a H. Ullika. Tito malíři však záhy obrátili svoji pozornost ke konkrétní české krajině.

Ačkoliv Kosárek vycházel jak malířsky, tak motivicky z romantické krajiny, stal se v polovině století nejtypičtějším portrétistou české krajiny, který hledal její typickou tvář s obecnou symbolickou platností. Umění Josefa Mánesa je pak považováno za vzácnou syntézu idealizujícího cítění romantického a realistického, které usilovalo lyrickou formou o pravdivé malířské vyjádření krás nejen české a moravské, ale i slovenské krajiny a ušlechtilosti jejich obyvatel.

Českou krajinomalbu na sklonku 19. století určovala tvorba dvou velkých osobností — J. Mařáka a A. Chittussiho. Ačkoliv šlo o dva zcela odlišné umělecké i lidské typy (rozdílné školení i pojetí krajiny, rozdílný věk i mentalita), přece se setkali v zásadním — realistickém výtvarném názoru. Zatímco Mařák byl výchovou i povahou romantik mnichovské orientace, odešel Chittussi záhy do Paříže, kde ho ovlivnil Rousseau, Daubigny a Corot. Zatímco Mařák byl malířem lesního ticha, tlumených slunečních paprsků, spádaného listí a sametových stínů, zapůsobil Chittussi na své následníky prosvětlenou barevností a plenérovými záběry (Jindřichův Hradec, Turnov).

Mařákova krajinářská škola na pražské Akademii (kterou vedl od r. 1887) měla pak rozhodující vliv na zrod moderní české krajinomalby 20. století. Vyšli z ní např. A. Kalvoda, Fr. Kaván, O. Lebeda a S. Lolek. Nejvýznamnějším žákem byl A. Slavíček, který svým talentem přivedl naši krajinomalbu k modernímu pojetí vyrovnávajícímu se s impresionismem a postimpresionismem. O přímé zprostředkování impresionistické malířské estetiky se zasloužil Václav Radimský.

Důrazná světelnost a analytické zaujetí Slavíčkovy tvorby kolem r. 1900 ustupují v následujících letech hmotnému důrazu kladenému často na expresi, jak o tom svědčí hutné skici, zachycující dramatický vzruch pražských scénérií. Atmosféru večerního města vystihl jedinečným způsobem ve svých melancholických

nokturnech teprve nedávno doceněný Jakub Schikaneder.

Nové vývojové podněty přinesla nastupující generace Osmy a Tvrdošíjných, která se dovedla podívat na českou krajinu novými očima. Proti analytické metodě impresionistů, postavila do popředí novou tvarovou syntézu, opírající se nejen o poučení z expresionismu, ale také o příklad Cézannův. Tím přivedla naše malířství k novému budování formy i prostoru v obraze. K nejvýznamnějším představitelům Osmy patřil E. Filla. V jeho tvorbě se setkáváme s přírodou na počátku tvůrčího období, kdy byl silně ovlivněn E. Munchem, což evidentně dokládá silně expresivní obraz *Dítě u lesa* (1907) a ku konci jeho života, kdy svoji pozornost věnoval téměř výhradně Českému středohoří.

Nová kubistická estetika podnítila k několika exkursům ke krajinomalbě i B. Kubištu, pro nějž byly hmoty a formy krajiny východiskem k tektonicky strohému pojetí obrazu, jako zákonitě vybudované architektury. Z okruhu Tvrdošíjných to byl především Václav Špála, jenž ze syntézy podnětů expresionismu a kubismu záhy dospěl k osobitému vyjádření přírodních scenérií na březích Berounky, Otavy a Vltavy, jimž dominuje škála sytých modří. Zcela osobitý vklad našemu krajinářství přinesl Jindřich Prucha či z tradice poimpresionistické malby vycházející Vincenc Beneš a Jan Trampota.

Silně vyvinuté sociální cítění českých umělců — ať to již byli literáti kolem levicových sdružení Devětsil či Proletkult, nebo mladší členové Umělecké besedy — se od dvacátých let projevovalo i v krajinomalbě. Sociální akcent často zaznívá z krajin Václava Rabase, Vlastimila Rady i Vojtěcha Sedláčka. Oproti venkovským motivům, zobrazovaným právě jmenovanými malíři, hlásili se Karel Holan, Miloslav Holý a Pravoslav Kotík programově k poezii města, zvláště k městské periférii, začleňující se tak do širokého proudu dobového programu sociálního umění.

Antonín Slavíček nejezdil malovat do kladenských hutí na žádný vnější podnět, na žádné výzvy. Stejně tak nevěnovali pozornost specifické kráse ostravské průmyslové aglomerace Bohumír Dvorský, Vlastimil Rada či Jan Zrzavý z vnějších popudů. Tito malíři (a řada dalších před nimi i po nich) ze své vlastní vnitřní umělecké potřeby a silného sociálního cítění dovedl již na počátku třicátých let v obrazech těžních věží a hald jako první u nás, objevovat věcnost a baladičnost průmyslové krajiny.

K největším osobnostem českého výtvarného umění patří nesporně Josef Šíma, jehož krajinářské dílo se z civilismu a poetismu rozvíjelo zejména od počátku třicátých let v osobité vize nehmotných krajin, vznášejících se v prostoru a rozpouštějících se ve vzduchu a světle. V dramatickém období třicátých let, po nástupu fašismu k moci u našich sousedů, zejména pak po tragických událostech Mnichova a hitlerovské okupaci, zvroutil vztah k české krajině, jež se v časech úzkosti i naděje stala symbolem pojmu vlast. Tak např. v Muzikových obrazech z válečných let se setkáváme s antropomorfizací neživé přírody, promítající se do rozpukaných balvanů vysněných podob ženských těl a tváří (cyklus *Z Českého ráje*), jež se staly tragickým symbolem války, symbolem osudu, zakletým do kamenných bytostí, odolávajících vražednému běsnění doby. Rovněž Čapkův obraz *Před bouří* je symbolickým varováním před válečnou bouří.

Do počátku čtyřicátých let se naše krajinomalba — s výjimkou představitelů Sociální skupiny — věnovala převážně venkovským motivům. Teprve umělecká aktivita Skupiny 42 (Fr. Gross, Fr. Hudeček, J. Smetana, K. Lhoták) přinesla nové motivy z prostředí městské krajiny poznamenané technickou civilizací, zpočátku viděné v okouzlení z nových možností techniky, později pochopené jako dramatické memento.

Ačkoli se čeští a moravští malíři od počátku 19. století po dobu následujících 150 let ubírali různými a často i odlišnými cestami k zachycení a vyjádření povahy naší krajiny v jejich ročních i společenskohistorických proměnách, ukazuje tato výstava, co pro naše umělce znamenal pojem domova a vlasti.

Smyslem výstavy však nebylo jen na podkladě kladných tradic minulosti přispět k soustavnější a cílevědomější péči o krajinu v podmínkách socialistické výstavby, ale také ukázat, že již dávno v minulosti i krajinomalbou vyjadřovali naši umělci svou sounáležitost s dobou a společností.

Sepění umělců s dobou a jejími společenskými zápasy o pokrok není aktuálním požadavkem pouze dneška. V českém umění (nejen výtvarném), počínaje generací devadesátých let, přes sociální umění let dvacátých a třicátých, k umění bojujícímu proti fašismu a válce, zůstává tento požadavek aktuálním již téměř sto let. A také právem, neboť jedině umění bojující za sociálně spravedlivý svět bez hrůz válek a fyzického i psychického násilí, může nacházet své opodstatnění a odezvu u veřejnosti a to nejen v socialismu.

ZIVOTNÍ JUBILEUM SOCHAŘE JOSEFA STÁRKA

Jaromír Lakosil

Historie zanechala v Olomouci mnoho stavitelských a sochařských památek. Mnohé z nich přetrvaly staletí a jsou dokladem vysoké kulturní a umělecké úrovně našich předků. Většina však, čas od času, vlivem povětrnostních podmínek, někdy i hrubým zásahem neodpovědných lidí, musí být svěřována do odborné péče sochařů-restaurátorů. Patří k nim i olomoucký sochař Josef Stárek, který se letos 21. ledna dožil významného životního jubilea — šedesátých pátých narozenin.

Pohlížíme-li na jeho dosavadní dílo, zabírající bezmála půl století jeho neobyčejně plodného života, člení se nám do tří vzájemně se prolínajících skupin.

První, zahrnující bohatou, kvalitní činnost reprodukční, je nejrozsáhlejší a myslím i nejvýznamnější. Velký význam pro profesora Josefa Stárka měl jeho pobyt v atelieru (1945—1955) zasloužilého umělce, sochaře Julia Pelikána, jednoho z posledních žáků J. V. Myslbeka. Tento desetiletý pobyt byl pro něj neocenitelnou školou, z níž si jako cennou devizu pro život odnesl bohaté zkušenosti technické i umělecké. V té době provedl pro Julia Pelikána řadu monumentálních i komorních plastik. Uvedme alespoň několik nejzávažnějších příkladů. Jsou to především památníky obětím nacistické okupace v Moravičanech, Chropyni, Senici na Hané, Kroměříži, Přestavlkách, Rudě na Moravě, památník partyzáanky Boženy Škrabákové v Tišnově. Z portrétních soch uvedme Františka Skopalíka v Záhlinicích, J. A. Komenského v Komné, malíře Adolfa Kašpara v Mohelnici, z monumentálních plastik sochy na budově městské spořitelny a na činžovních domech v ulici Na vozovce v Olomouci, dále by bylo možno uvést řadu funerálních plastik na hřbitově v Olomouci a dalších městech a obcích na Moravě. Kromě toho Josef Stárek provedl a dosud provádí řadu monumentálních plastik podle modelů četných olomouckých i jiných moravských sochařů, jejichž soupis je uveden na závěr této studie.

Druhou skupinu Stárkovy činnosti zahrnují početné práce restaurátorské. Této činnosti se věnoval po roce 1945 převážně v Olomouci. Také ona má pro něj i pro společnost nemalý význam. Josef Stárek zde mohl v plné míře uplatnit své vynikající schopnosti reprodukční i technické. Spolu se sochařem Karlem Lenhartem provedli generální renovaci jednoho z největších barokních moravských

sloupů v našich zemích Nejsvětější Trojice na náměstí Míru v Olomouci, sám pak postupně prováděl renovaci všech olomouckých kašen, dále morového sloupu v Podštátě, restaurátorské práce na renesančním zámku v Litultovicích, provedl kopii monumentální barokní sochy v zámku Kravaře, restaurátorské práce na nitranském zámku, renovaci lidových plastik v rožnovském skanzenu a konečně prováděl řadu restaurátorských prací na předměstských historicky cenných plastikách v předměstí Olomouce i okolí. Také olomoucká galerie výtvarných umění vděčí Josefu Stárkovi za záchranu několika historicky cenných plastik. Bohaté zkušenosti dovedl nezistně předávat jako patron BSP kamenické četě OSSPPOP v Olomouci, kde přednášel na Závodní škole práce.

Volnou tvorbu Josefa Stárka začleníme do poslední skupiny. I když tato činnost, co do rozsahu a významu, není s předcházejícími srovnatelná (autor se jí mohl z důvodů časových věnovat jen sporadicky), přesto stojí za povšimnutí a zveřejnění. Nutno zde připomenout, že Josef Stárek byl od roku 1955 přijat za člena SČVU a nyní je registrován při ČFVU jako reprodukční sochař a restaurátor. Zúčastnil se i několika veřejných soutěží na společenskou zakázku monumentálních plastik. S. ing. arch. Z. Hynkem se ku příkladu zúčastnil celostátní soutěže na pomník V. I. Lenina pro město Prahu (jejich návrh byl odměněn), se sochařem K. Lenhartem se zúčastnil několika dalších veřejných soutěží. Pro výzkumný ústav osiv ve Svitavách vytvořil vlastní plastiku Vůně chleba, v Broumovicích pak vstupní plastiku na hřbitově, na rodný dům sochaře Julia Pelikána v Novém Veselí u Žďáru nad Sázavou provedl portrétní relief. Za povšimnutí stojí i jeho účast na kolektivních výstavách pořádaných krajskou organizací ČSVU. Jeho komorní plastiky jsou majetkem některých veřejných institucí, převážně však v soukromých sbírkách a ve sbírce rodiny.

Hodnotíme-li, na závěr, Stárkovu mnohaletou sochařskou činnost, její rozsah a tradičně dobrou kvalitu, uvědomujeme si míru i společenský význam této činnosti. Je si jen přát, aby se mohl co nejdéle podílet na ochraně historických památek i na realizování monumentálních plastik určených k výzdobě veřejných prostranství.

SOUPIS PRACÍ PROVEDENÝCH JOSEFEM STÁRKEM V KAMENI PRO OLOMOUCKÉ A JINÉ MORAVSKÉ SOCHAŘE :

1. pro zasl. umělce ak. soch. Julia Pelikána (Olomouc)
Dvě plastiky — Plicní sanatorium Paseky u Šternberka
památník obětem nacistické okupace pro MNV Moravičany, Chropyně, Senice na H., Kroměříž, Ruda na M., Přestavky, Solné mlýny n. p. Olomouc, Ústín-Skalov
památník partyzáanky Boženy Škrabánkové Tišnov
portrétní sochy — František Skopalík v Záhlincích, TGM v Náměšti n. H., TGM v Tlumačově, Julius Pelikán v Novém Veselí u Žďáru n. S., J. A. Komenský V Komné, Adolf Kašpar pro ZDŠ v Mohelnici, náhrobek matky a sestry hud. skladatele Zd. Fibicha v Lulči
dvě plastiky pro budovu městské spořitelny v Olomouci, dvě plastiky pro činžovní domy Na Vozovce v Olomouci
2. pro akad. sochaře Karla Lenharta (Olomouc)
Hygie — olomoucká radnice
Čtenářky — ZDŠ Neředín
J. V. Stalin — Rýmařov
památník sovětským zajatcům — hřbitov Lomnice u Rýmařova
reliéfy se sportovní tematikou — kasárna ČSLA Lipník n. Beč.

Pěstounka — ZDŠ v Troubelicích
Rodina (spoluautorství) — sídliště 3. pětiletky Olomouc (vystaveno na celost.
přehlídce čs. mal. a soch. v jízdně PH — čestné uznání)
Julius Fučík — ZDŠ Uničov
reliéf na mateřské škole — v Olomouci za Zlatou kouli
Chmelaři — na sídlišti v Hranicích
portrétní reliéf malíře Ant. Procházky — rodný dům ve Vážanech
portrét K. Gottwalda — Rýžoviště
portrét akad. soch. Jiřího Marka (Brno)

3. pro akad. soch. Jiřího Marka (Brno)

Vítězný únor — Karviná, sídliště
Hutník — Karviná, sídliště
Boj orlů s hady — atrium staré radnice v Brně
Otvírání studánek — vodárna v Pisárkách v Brně
Rudoarmějce — Svitavy
Maratónský běžec — ústřed. hřbitov Brno
Rudoarmějce — Břeclav
Sedící dívka — GVU Olomouc

4. pro akad. soch. Sylvu Lacinovou (Brno)

Sousoší nad vstupem teoret. ústavu LF v Olomouci
Památník obětem II. svět. války — v Boskovicích
Památník obětem II. svět. války — v Židlochovicích
Koupající se dívky — Brno, ul. 28. října
Česající se dívka — Brno, Novobranská ul.
Mateřství — ZDŠ v Bystřici n. P.
Mateřství — ZDŠ Brno-Žabovřesky
Láska k přírodě — reliéf — ZDŠ Brno-Bystrc
Rodina — Opava, nám. Budovatelů
Reliéf — Val. Meziříčí — pošta
Památník Rudoarmějců — Ořechov u Brna
Hudba — Brno, před hotelem Grand Prix
Reliéf — Šumperk, na budově divadla
Fontána — Brno, výstaviště

5. pro zasloužilého umělce akad. soch. Rudolfa Doležala (Olomouc)

Výhybkář — Olomouc, před budovou Střed. dráhy
Rudoarmějce — Hranice

6. pro akad. soch. Jaromíra Šolce (Olomouc)

Postava dívky — Olomouc, před budovou psychiatr. kliniky fakult. nem. UP
Plastika — před budovou OÚNZ v Kojetíně
Reliéfy s portrétem B. Václavka — Olomouc, na budově SVK

7. pro akad. soch. Karla Dúbravského (Banská Bystrica)

Rudoarmějce — Bušince
Rudoarmějce — Banská Bystrica
Partyzán — Zvolen
Baník — Banská Štiavnica

8. pro akad. soch. Josefa Bajáka (Přerov)

J. A. Komenský — Mohelnice, před ZDŠ
K. Gottwald — Šumperk
Reliéfy — Přerov, na budově Meopty

9. pro akad. soch. Ladislava Gajdu (Ostrava)
J. A. Komenský — busta — Ostrava
Reliéfy s tematikou dobývání uhlí — Ostrava
10. pro akad. soch. Oldřicha Peče (Olomouc)
Pomník obětem nacistické okupace — Konice
Reliéfy — Lutín, odb. učiliště Sigma
Orlice — reliéf — Olomouc, měst. lázně
11. pro akad. soch. Jana Třísku (Prostějov)
Památník nacist. okupace — Javoříčko
Tváření kovu — Bruntál, střed. prům. škola
Mateřství — Prostějov, ZDŠ
12. pro zasloužilého umělce ak. soch. Vladimíra Navrátila (V. Újezd)
Jaslo — Hranice, Voj. akademie
Leonardo da Vinci — Olomouc, OGVU
J. A. Komenský — Přerov, OVM
B. Smetana — Olomouc, OGVU
Reliéfy — Zubří, budova Gumáren
13. pro akad. soch. Jana Neckáře (Olomouc)
Pěstitelka — ZDŠ Horní Moštěnice
Reliéf — Bruntál

LIDOVÝ ŘEZBÁŘ FRANTIŠEK KOŠÍK

Jindřich Garčic

Tradiční lidové umění je velmi úzce spjato s existencí již zaniklých lidových pospolitostí. Jen v tomto prostředí mělo charakter živého, dynamického jevu. S jeho rozrušením a postupným procesem urbanizace venkova (1) ztrácí lidové umění svou živnou půdu. Nezřídka bývá označeno za jev, který již představuje nebo v lepším případě bude v nejbližší době představovat, zcela uzavřenou etapu vývoje jednoho způsobu uměleckého vyjádření. (2) Přesto se ještě dnes setkáme s lidmi, kteří ve své tvůrčí činnosti velmi úzce navazují na lidové umění a tím prodlužují životnost některých jeho prvků až do dnešní doby. Za jednoho z nich můžeme považovat dolanského řezbáře Františka Košíka.

Prameny tvorby

F. Košík se narodil v roce 1913 ve Fryšavě, malé vesničce ve Ždárských vrších na Českomoravské vysočině. Zde se dostával již od dětství do každodenního styku s různými projevy tradičního lidového umění. Pro jeho rodnou vesnici je dodnes charakteristická dochovaná dřevěná i kamená lidová architektura. Příklad lidové tvorby působil i přímo v jeho rodině, děd i otec se věnovali řezbářské činnosti. Není proto nic divného, že první řezbářské krůčky učinil již jako malý chlapec. (3) Inspiračním zdrojem mu nebyly pouze výtvořky tradičních lidových umělců, ale také souběžně poznával i díla patřící do sféry slohového umění. (4)

Práce se dřevem F. Košíkovi učarovala a to byl také hlavní důvod, proč se vyučil stolařem. Dlouhá leta stolařské práce a také tesařské praxe mu umožnila důkladné poznání vlastností dřeva, ze kterého vyřezává výhradně svá díla, stejně jako osvojení nezbytných technických dovedností. Svě plastiky tvořil vlastně po celý svůj život, ale jeho tvorba měla pouze příležitostný charakter. Teprve od roku 1969, po přiznání důchodu, se mohl své tvůrčí činnosti věnovat soustavně. (5) Ačkoliv poznal život ve městě i v cizině, po vyučení pobýval pracovně ve Vídni, před druhou světovou válkou v Berlíně a Hamburku a také část této války prožil v Německu, zůstal svět tradiční lidové kultury se všemi svými průvodními jevy hlavním zdrojem jeho pozdější tvorby. V některých plastikách lze ovšem také vysledovat ohlas pozdějších životních zkušeností.

Námětové okruhy

Ve většině Košíkových plastik ožívá dnes již zaniklý svět vesnického člověka z konce minulého a začátku našeho století. Pohled na svět dětství není ale nostalgický. Odrážejí se v něm jak radosti, tak i strasti vesnického člověka, své místo zde má vesnická zbožnost i lidová pověrčivost. Ze značného množství ztvárněných motivů vystupuje do popředí několik námětových okruhů: (6)

— Postavy vesničanů, v plastikách sadařů, pastevců, vinařů, kopáčů, oráčů i rukodělných řemeslníků defilují před námi různé činnosti a profese tehdejších lidí. Některé z plastik mají svou povahou blízko k idealizujícímu žánrovému vyobrazení a navazují na ikonografické typy známé ze starších projevů tradičního lidového umění (např. plastiky pastevců). Postavy zde nejsou ve většině případů zachyceny v bezprostřední práci, ale v klidných postojích s atributy vykonávaných činností. Nezřídka je postava vesničana propojena s různými rostlinnými motivy majícími často vztah k vykonávaným činnostem (listy vinné révy). V plastikách tohoto typu se odráží zaujetí vesničanů vykonávanou prací, radost z plodů této práce i jejich harmonický vztah ke světu přírody. (7)

V jiných plastikách vesničanů je bez příkras ukázán jejich každodenní boj o chleba, lopocení a dřina. Postavy jsou zachyceny v pohybu, při hrubé fyzické práci. Dojem námahy a fyzického vypětí je umocněný využitím expresivních tvarových deformací i zvýrazněnými rysy tváře (např. plastika Lidé a země). Další postavy jsou zachyceny ve chvílích smutku, ve chvíli, kdy prožívají svou osobní tragédii (např. plastika Vdovec). Autor ale také ztvárnil lidi živořící na okraji tradiční lidové pospolitosti. Do jejich osobního údělu se promítá nespravedlnost sociálního uspořádání této pospolitosti (např. plastika Žebrák). Řada plastik je současně i výraznou psychologickou studií, kdy autor osvědčil svůj pozorovací talent i schopnost charakterizovat prostřednictvím různých vnějších znaků vnitřní stavy a pocity jednotlivých postav. (8) Při vzniku uvedeného typu plastik tvoří řezbář spíše pod vlivem prožitků z dětství, než v důsledku působení lidové tradice.

— Plastiky s náboženskými motivy, jedná se o plastiky světců, biblických postav a o znázornění některých biblických výjevů. Právě zde je nejzřetelněji vidět návaznost na výtvořky tradičního lidového umění (např. postavy z betlémů), ale také Košíkovo poučení na dílech slohového umění (např. některé piety, některé plastiky ukřižovaného Krista) minulých období (zvláště na gotických a barokních plastikách). Řezbář vychází v těchto případech z tradičně zpracovávaných námětů i z tradičně užívaných ikonografických schemat. Jeho tvorba nemá ale charakter pouhého rozmělnování kulturního dědictví minulosti. Smysl pro realitu způsobuje časté přetváření těchto schemat. Plastiky s náboženskými motivy nejsou vždy pouhým vyobrazením biblických námětů. Např. jeho postavy ukřižovaných Kristů v sobě obsahují obecnější meditaci o údělu člověka; postavičky z betlémů jsou v duchu lidové tradice vyobrazením vesnických obyvatel atd.

— Postavy nadpřirozených bytostí, velice úzce souvisejí se světem lidových pohádek a pověr. Některé z těchto plastik jsou „ilustračním“ doprovodem k ústnímu, lidovou tradicí dochovanému, vypoodobnění nadpřirozených bytostí (např. plastiky vodníků či různých strašidel). Nejtypičtějším motivem uváděného námětového okruhu jsou plastiky čertů. Mají blízko k typu dobráckých, směšných a někdy i přihlouplých postav čertů známých z některých našich lidových pohádek. Jsou obdařeny různými lidskými vlastnostmi. Díky humorné nadsázce projevující se ve zvýraznění určitých vzhledových rysů (např. nos, jazyk atd.) mají tyto výtvořky velmi blízko ke karikatuře.

— Postavy vězňů z koncentračního tábora, představují relativně méně početnou, ale nikoliv izolovanou část řezbářovy tvorby. S jinými námětovými okruhy je tato skupina plastik spojena motivem lidského utrpení. Příčiny zájmu F. Košíka o tuto problematiku jsou různé povahy. Jedná se především o prožitky z dětství, kdy lidská bída a utrpení byly součástí tehdejšího vesnického života, svou roli jistě sehrály i zážitky z II. světové války, kdy byl řezbář svědkem ničení fašistického Německa nálety spojeneckých vojsk, stejně tak jako ohlas lidové tradice, kde je tematika lidského utrpení dosažena v ikonografii některých tradičně zpracovaných námětů (např. piety, ukřižování atd.). Plastiky trpících a fyzicky těžce pracujících vězňů, vykazují mimo to, jak svým zpracováním i významem, značnou podobnost s těmi vyřezanými postavami vesničanů, ve kterých se nějakým způsobem projevuje autorovo sociální cítění (např. plastika Lidé a země).

Utrpení vězňů není redukováno pouze na bolest těla. Je doprovázeno i hlubokým smutkem nad poníženou lidskou důstojností. Tyto plastiky nemají charakter nezúčastněného popisu lidského utrpení. Jsou protestem proti zvlí a bezpráví a současně odsouzením sil, které toto utrpení způsobily. (9)

Způsob tvorby

Jediným materiálem, ze kterého vytváří F. Košík své plastiky, jsou různé druhy měkkého i tvrdého dřeva. Výtvořky bývají zhotovovány z jednoho bloku dřeva. Řezbář se vyznačuje vyvinutým citem pro tvar, velmi přesně dokáže předem odhadnout, jaký motiv lze nejlépe z daného kusu dřeva vyřezat. Plastiky nevznikají impulzivně. Jejich vzniku předchází přípravná fáze, autor nezřídka vyhotovuje přípravné náčrty. Na sobě i na lidech svého okolí pozorováním ověřuje různé proporční a pohybové vztahy a zákonitosti.

Při vlastním vytváření plastiky používá řezbářských postupů a technik, tomu také odpovídá charakter užívaných nástrojů. Jsou to různé druhy dlát, převážně plochých. Při počáteční fázi tvorby dochází v některých případech k předkreslení hrubého tvaru plastiky na dřevěný blok. Charakter užívaných nástrojů znamená nezřídka povrch plastiky. Dochází k jeho rytmizujícímu členění prostřednictvím jednoduchých horizontálních a vertikálních vrypů a zářezů. Stejně tak se ale můžeme setkat i s téměř hladkým povrchem. Vzniklé plastiky si zachovávají i přes některé eventuální povrchové úpravy (např. voskování, přibarvování) monochromatický tón a ráz materiálu, ze kterého byly vyrobeny (10)

Závěr

Dílo F. Košíka spojuje se světem tradičního lidového umění řada faktorů. V oblasti ikonografie je to např. inspirace některými tradičně zpracovávanými schématy. V oblasti užívané formy se jedná o dekorativní členění povrchu jednotlivých plastik, o využívání dekorativních motivů, jednoduchou kompozici a „blokovanost“ plastik. Lze vysledovat ještě i jiné obdobné rysy, jako např. vytváření replik úspěšných děl, ale především úzké prolínání řemeslné a estetické stránky zhotovených děl a nadřazení obsahové stránky vzniklých výtvořků nad

jejich stránku formální. Konečná forma není potom výsledkem nějaké spekulativní estetické úvahy, ale je dána mírou řemeslné dovednosti a snahou co nejsrozumitelněji vyjádřit význam vložený do daného díla. (11)

F. Košík ale tvoří v odlišných kulturních a společenských podmínkách než jeho lidoví předchůdci. Proto se také od nich v řadě věcí odlišuje. Chybí zde např. podřízenost jeho tvorby kolektivnímu vkusu vnímatelů, která byla tak charakteristická pro tradičního lidového umělce, (12) změnila se i struktura těchto vnímatelů. A co je zvláště důležité, nastal zde posun od priority mimoestetické funkce typické pro výtvořiny tradičních lidových umělců k prioritě estetické funkce Košíkových děl. (13)

I když dílo F. Košíka vychází zcela zřetelně z tradiční lidové tvorby, vymyká se v řadě případů této kategorii. Především tam, kde zpracovává náměty nezakotvené v tradiční lidové ikonografii (např. v postavách vězňů koncentračního tábora, ale také v některých postavách vesničanů a čertů). Řezbář si vypracoval vlastní výtvarný jazyk, pro který je zvláště příznačné využívání nadsázky, tvarových deformací, zvýraznění detailu, jednoduchá kompozice, zachování rázu přírodního materiálu, řemeslná dovednost a osobitý řezbářský rukopis. Díky svému talentu vytvořil řadu děl, kterým nechybí myšlenková hloubka, originalita řešení výtvarných problémů a které si současně uchovávají srozumitelnost tradičních lidových plastik.

Poznámky a odkazy na literaturu

1. Urbanizaci zde rozumíme, přenášení městského způsobu života a městské kultury mimo prostředí samotných měst. Srovnej např. Musil, J.: Urbanizace v socialistických zemích. Svoboda, Praha 1977, s. 172 a n.
2. K problematice uzavřenosti vývoje lidového umění srovnej např. Československá vlastivěda. Díl III. Lidová kultura. Orbis, Praha 1968, s. 707 a n.
3. Dodnes má uschovánu jednu ze svých prvních prací, kterou vyřezal v jedenácti letech. Je jí dřevěná forma zdobená ornamentem a motivem jelena.
4. Podle jeho vzpomínek zapůsobily na něj zvláště sochy z kostela v sousední vesnici. Zájem o projevy tzv. „vysokého“ umění neopustil F. Košík ani v pozdějších letech. Na svých pracovních cestách za obživou po střední Evropě příležitostně navštěvoval muzea a galérie. Dodnes navštěvuje různé výtvarné výstavy, v jeho pracovní místnosti můžeme mimo jiné spatřit také knihy mající vztah k řezbářské tvorbě minulosti. Jeho hosty jsou často profesionální výtvarní umělci.
5. V době svého odchodu do důchodu byl již usazen v Dolanech u Olomouce, kde žije doposud.
6. Následujícím výčtem není ale námětová bohatost Košíkovy tvorby zcela vyčerpána. Řezbář vytváří na přání objednavatelů i plastiky s jinými náměty např. akty, postavy Švejka apod. I v tvorbě vznikající na základě jeho vlastního zájmu se setkáváme s dalšími motivy (např. plastika Kleopatry). Jenže tyto náměty nelze považovat za zcela typické pro povahu řezbářovy tvorby a jsou také vzhledem k celkové produkci méně početné. Pro bohatost Košíkovy tvorby je také charakteristické to, že vytváří volné plastiky, reliéfy i plastiky vázané na včelí úly.
7. Blíže k tomuto aspektu Košíkovy tvorby viz Garčic, J.: Člověk a příroda. Katalog výstavy. KVM, Olomouc 1984.
8. Např. v plastice Vdovec je smutek a beznaděj vyjádřen ztrnulostí klidně stojící postavy, s obnaženou hlavou a smeknutým kloboukem v pokleslé ruce.
9. K tomuto námětovému okruhu má také velmi blízko plastika Chile, která je symbolem trpícího národa.
10. Údaje o způsobu tvorby jsou čerpány z následujících publikací: Hartmann, V.: František Košík. Katalog k výstavě. KVM Olomouc 1977. Jeřábek, R.: Plastika lidových tvůrců. Odeon, Praha 1981, s. 50. Správnost údajů obsažených v těchto publikacích je ověřena osobním kontaktem s autorem.
11. Toto ovšem nevyklučuje estetické působení formy na vnímatele. Ale forma potom obvykle působí nikoliv svou rafinovaností, ale jednoduchostí a srozumitelností. Pro některé vnímatele může být již samotná příslušnost výtvořiny k oblasti lidového umění zdrojem estetických pocitů.
12. K problematice kolektivního vkusu a kontroly v tradičním lidovém umění, viz. např. Bogatyrev, P.: Folklór jako zvláštní forma tvorby. In: Souvislosti tvorby. Odeon, Praha 1972, s. 37 a n.
13. Např. Košíkovy plastiky s náboženskou tematikou již neplní prioritně funkci kultovní. Košíkovy úly slouží sice k chovu včel, ale při volbě jejich podoby značně odlišné od moderních včelínů hrály u objednavatele rozhodující roli právě motivy estetické.

OLOMOUČTÍ ARCHITEKTI 20. STOLETÍ

II.

Pavel Zatloukal

První díl slovníku olomouckých architektů byl publikován ve Zprávách Krajského vlastivědného muzea, 1984, č. 29, na stranách 15–29. V úvodu byly citovány zkratky, které jsou používány i v tomto dílu. Rovněž podoba autorských medailónů zůstává tatáž. Tímto pokračováním se zároveň slovník uzavírá.

Josef Macharáček

13. 3. 1880, Brodek u Prostějova — 3. 11. 1943, Olomouc. Studoval na stavební průmyslové škole v Brně (1898–1903). Po studiu působil v Holandsku a v Německu (Düsseldorf, Bochum), kde jako praktikant C. Pinnekampa navrhoval zejména sakrální stavby. Později pracoval společně s bratrem Theodorem M., který realizoval jeho návrhy. Počátkem 20. let přišel do Olomouce a zde projektoval pro třetího bratra, stavitele Františka M. Od r. 1923 až do smrti byl zaměstnán u městského stavebního úřadu v Olomouci a v tomto dvacetiletí navrhl nebo řídil většinu městských stavebních realizací. V počátečním období byla jeho tvorba silně ovlivněna monumentalizujícím neoklasicismem; projevilo se to zejména u později realizovaného soutěžního návrhu na zemský ústav slepců v Brně. Zásadním impulsem pro Macharáčkův stylový vývoj bylo poznání holandské a severoněmecké architektury, příznačných purizujících tendencí a charakteristických užíváním režného neomítaného zdiva. Toto pojetí autor nejvýrazněji uplatnil při stavbě komplexu solných mlýnů v Olomouci. Holandizující prvky později organicky spojoval s věcným až funkcionalistickým přístupem. Pro toto nejvýraznější období jeho tvorby je charakteristická budova živnostenských škol v Olomouci. Koncem 30. let se charakter jeho díla transformoval pod vlivem romantizujících tradicionalistických proudů, souvisejících zejména s vývojem německé architektury. Kromě období před 1. světovou válkou projekčně působil mimo Olomouc ve 20. letech, když navrhoval státní obytné domy pro ministerstvo sociální péče (Litovel, Dolný Kubín, Hranice na Moravě). Je otcem stavitele Valdemara M. (nar. 1912).

Dílo (pokud není uvedeno jinak, jde o olomoucé stavby):

2 fáze soutěže na Národní divadlo, s Theodorem M., 3. cena, Brno (1910, 1913) — Soutěž na zemský ústav slepců, s Theodorem M., 1. a 2. cena, Brno (1912) — dřevěná zvonička, Bezručovy sady, do r. 1969 Pavlovická tř. (1920) — Solné mlýny exportní a importní společnosti Čechoslavie (1921–22) — nájemní dům Čechoslavie, tř. Osvobození 19 a 21 (1923–24) Česká obchodní akademie, tř. Spojenců 11 (1923–25) — provozní objekt městského divadla, Leninova 33 (1924 až 1929) — účast v soutěži na Okresní nemocenskou pojišťovnu (1925) — městský obytný dům, Fibichova 12 (1927) — smíšená měšťanská škola, úprava projektu H. Austa, M. Gorkého 39 (1927–29) — obchodní a nájemní dům F. Žondry, Sokolská 1 (1928) — rodinný dům ing. R. Nentvicha, Domovina 2 (1927) — účast v soutěži na kostel sv. Cyrila a Metoděje (1928) — mateřská škola, Pionýrská 4 (1928) — obytné domy pro chudé, Olomouc-Chválkovice (1928) — obytné domy pro chudé, Olomouc-Povel (1928) — městský nájemní dům s hasičskou zbrojnicí, Michalské stromořadí 1 (1928) — přestavba městského domu, Denisova 3 (1929) — úřední a obytné domy městské elektrárny, Koželužská 1 a 3 (1929–31) — deska na paměť přejmenování náměstí, Václavské nám. 6 (1929) — škola, Vítězného února 8 (1930) — přístavba školní budovy konventu dominikánek z Gleis-

dorfu s kaplí a tělocvičnou, Svatoplukova 11 (1930—32) — městský dům s malými byty, Purkyňova 3 (1930) — živnostenské školy, tř. 17. listopadu 49 (1930 až 1931) — přestavba školy, Na vozovce 32 (1931) — sirotčinec, U dětského domova (1931) — rodinný dům dr. R. Pospíšila, Gottwaldova 20 (1932) — evangelická kaple, Drahanovice (1934) — přestavba kanovnické rezidence, Václavské nám. 2 (1934) — účast v soutěži na novostavbu rolnické spořitelny (1935) — přístavba školy, Hodolanská 2 (1936) — rodinný dům V. Růžičky, Dvořákova 31 (1936) — hotel Grand, Starý Smokovec — rodinný dům L. a C. Bloudkových, I. P. Pavlova 33 (1936) — rozšíření Českobratrské kaple, Husova 6 (1936 a 1939) — nájemní dům G. Strawové, Před lipami 3 (1937) — nájemní dům O. Hermanové a E. a A. Braunerových, Wolkerova 4 (1937—38) — Sociální ústavy, chorobinec a chudobinec, prováděcí projekt, Švabinského 3 (1937—40) — účast v soutěži na policejní ředitelství (1938) — rodinný dům J. Gruberové, Na struze 11 (1938) — rekonstrukce Terezké brány (1938—41) — účast v soutěži na stavbu zimních lázní s bazénem (1939) — návrh na přestavbu pošty, F. Halase 2 (asi 1940).

Lit.: Architektonický obzor, 12, 1913, s. 9, 40, 44 a 45. — J. Kšir: Novodobý Olomouc. In: Věstník hlavního města Olomouce, III, 1937, s. 185. — Monografie hlavního města Olomouce, Olomouc 1938, nestr. — J. Kšir: Olomoucké sady a parky, Olomouc 1973, s. 24—26. — OA 1900 až 1950, s. 45, 48, 65, č. k. 50. — P. Zatloukal: Olomoucká architektura let 1850—1950 a její význam v obraze města. In: Zprávy Krajského vlastivědného muzea v Olomouci, 1981, č. 213, s. 4 a 10.

František Novák

18. 2. 1911, Krnov — 20. 8. 1983, Karlovy Vary. Studoval na olomoucké reálce, poté se vyučil zedníkem, maturoval na stavebním odd. průmyslové školy v Přerově a studium završil na Vysoké škole umělecko-průmyslové v Praze (1932—37, prof. O. Novotný). Po studijních cestách se od r. 1938 trvale usadil v Olomouci. V letech 1939—42 zde učil na škole pro zpracování dřeva. V letech 1948—65 byl zaměstnán v olomouckém Stavoprojektu, 1966—81 působil na filozofické fakultě Palackého univerzity (1966—70 proděkan, 1970—74 děkan, 1971—74 vedoucí střediska památkové dokumentace). Rozsáhlá byla i jeho společenská aktivita: mj. byl členem výboru a pokladníkem SOV (1940—44) a předsedou krajské pobočky Svazu architektů ČSSR (1947—60). Založil tradici vědeckých sympózií „Historická Olomouc a její současné problémy“. V prvním období tvorby byl architektonický výraz jeho prací podřízen obecnější tendenci překonávání původních racionalizujících impulzů tzv. bílého funkcionalismu ve prospěch větší plastičnosti, hmotové i materiálové pestrosti a větší emocionální působivosti se současným respektováním funkční priority. Od počátku 50. let se v střídmější variantě přizpůsobil historizujícímu pojetí socialistického realismu. Vrcholným obdobím architektonické tvorby F. Nováka byla především druhá polovina padesátých let. V rámci dobového usilování se snažil o vymanění z historizujících koncepcí ve prospěch racionálnějšího výtvarného i dispozičního ztvárnění stavebního díla s důrazem kladeným na zvládnutí plastičnosti, barevnosti a akcentovaném detailu. Svědčí o tom jak budova pošty 2 v Olomouci, tak řada školních novostaveb, které se staly architektonickou specializací. Od počátku projevoval rovněž sklon k tvorbě pomníkové, případně memoriálně řešené architektury (památníky, pomníky, hřbitovy), kde pracoval v úzkém vztahu s volným výtvarným uměním. Jejich monumentalizující, případně historizující slavnostní výraz uplatňoval i v interiérových úpravách. Zasáhl i do oblasti památkové péče (zejména návrhem na urbanistické a architektonické začlenění Palackého univerzity do historického jádra Olomouce).

Dílo : Soutěž na sportovní stadión S. K. Slavia na letné, Praha (1936) — malo-
 bytová soutěž města Brna, Švancarova ul. (1936) — „Biograf“, závěrečná školní
 práce (1937) — soutěž na obchodní a živnostenskou komoru, Olomouc (1937) —
 kolumbarium v kostele církve československé, Velká Bystřice (1939)
 — dům pro chudé, Štěpánov u Olomouce (1940) — ideový regulační plán
 města, s A. Drábkem, Olomouc (1940) — biograf, Velký Týnec, nereal. (1941)
 — směrný regulační plán obce, Liboš u Olomouce (1942) — směrný regulační
 plán obce, Žerotín u Olomouce (1942) — soutěž na krematorium, výtvar. spolu-
 práce A. Beran, Třebíč (1943) — komunální hřbitov, Olomouc-Kopeček, nerealiz.
 (1943) — komunální hřbitov, Suchdol-Jednov u Prostějova (1944) — úprava
 části hřbitova a památník padlým rudoarmějcům, Olomouc (1945) — směrný
 územní plán části obce, Náměšt na Hané (1946) — soutěž na insignie Palackého
 univerzity, výtvar. spolupráce K. Lenhart (1946) — soutěž na rekonstrukci Domu
 umění, Olomouc (1946) — soutěž na průmyslovou školu s internátem, s A. Navrá-
 tilem, Pardubice (1946) — dvanáctitřídní škola, výtvar. spolupráce J. Trška,
 Ptení u Prostějova (1946) — rodinný dům J. Drábka, Neředínská 12, Olomouc
 (1946—47) — patnáctitřídní škola, Velký Týnec (1947) — soutěž na střední školy,
 Envelopa, Olomouc (1947) — zastavovací plán části obce, Ptení u Prostějova (1947)
 — územní řešení školního areálu, Těšetice (1947) — patnáctitřídní škola, Těšetice
 (1947) — územní řešení školního areálu, Olomouc-Kopeček (1947) — soutěž na
 přednádražní prostor, Olomouc (1948) — směrný územní plán obce, Lukavice
 u Zábřeha na Moravě (1948) — urbanistické řešení Horního náměstí, Zábřeh
 na Moravě, nerealiz. (1948) — dvaadvacetitřídní škola, Zábřeh na Moravě (1948)
 — pětiletá škola, Bohuslavice u Zábřeha na Moravě, nerealiz. (1948) — pěti-
 třídní škola, Vernířovice u Šumperka, nerealiz. (1948) — soutěž na budovu KNV,
 Olomouc (1949) — směrný územní plán města, Mohelnice (1949) — pomník
 Rudé armády, Bělkovice u Olomouce (1949) — pamětní kameny vstupu Rudé
 armády do Olomouce při hlavních komunikacích (1949) — kulturní dům, Václav-
 vov u Zábřeha na Moravě, nerealiz. (1949) — rodinný dům s ateliérem V. Navrá-
 tila, Velký Újezd (1949—57) odborná škola zahradnická, nerealiz., Zábřeh na Mo-
 ravě (1949) — stadión a koupaliště, Náměšt na Hané (1950) — pětiletá škola,
 Podbrezová (1950) — stadión a tělocvična, nerealiz., Velká Bystřice (1951) —
 soutěž na pomník J. V. Stalina, výtvar. spolupráce K. Lenhart, Karlovy Vary (1952)
 — pomník J. V. Stalina, výtvar. spolupráce K. Lenhart, Rýmařov (1952) — pomník
 V. I. Lenina a J. V. Stalina a úprava náměstí Velké říjnové socialistické revoluce,
 výtvar. spolupráce R. Doležal a kol., Olomouc (1952) — závodní jídelna Lučeb-
 ních závodů, Přerov (1953) — soutěž na památník Frývaldovské stávkové, výtvar.
 spolupráce K. Lenhart (1954) — obytný dům, Polívkova 16, 16a, 16b, Olomouc
 (1954) — obchodní dům, nerealiz., Havířov (1954) — sportovní areál, nerealiz.,
 Havířov (1954) — hlavní vstup na rektorát Palackého univerzity, Křížkovského 8
 nerealiz., Olomouc (1954) — soutěž na pomník „První uhlí“, výtvar. spolupráce
 V. Navrátil, Most (1955) — dvaadvacetitřídní škola, Šumperk, nerealiz. (1955)
 — obytné domy Sigma, Na Vozovce 20, 22a, výtvar. spolupráce J. Pelikán (1953
 až 1955) — pamětní deska F. Drdlovi, výtvar. spolupráce J. Pelikán, Žďár nad Sá-
 zavou (1956) — interiér kulturního domu, výtvar. spolupráce V. Navrátil, Zubří
 u Rožnova p. R. (1956) — sousoší „Valašská rodina“, výtvar. spolupráce V. Na-
 vrátil, Zubří u Rožnova p. R. (1956) — obytný dům, s L. Pospíšilem, výtvar. spoluprá-
 ce J. Šolc, dr. VI. Vančury 7, Olomouc (1956) — obytný dům, U jatek, Olomouc
 (1956) — gymnázium, Olomouc-Hejčín, výtvar. spolupráce B. Dvorský a V. Ho-
 řínek (1954—56) dvacetičtyřtřídní škola, Hanušovice, výtvar. spolupráce J. Navrá-
 til (1956) — dvaadvacetitřídní škola, Mohelnice, výtvar. spolupráce J. Pelikán
 a J. Baják (1956) — osmnáctitřídní škola, Rožnov p. R., výtvar. spolupráce K.
 Hofman (1956) — územní řešení 1. etapy sídliště Tesla, Rožnov p. R. (1957) —
 hřbitov, výtvar. spolupráce A. Strnadel a V. Navrátil, Frenštát p. R. (1957) — po-
 žární zbrojnice, nerealiz., Olomouc (1957) — pomník Volyňským Čechům, výtvar.

spolupráce K. Lenhart, Uničov (1957) — pomník P. Bezruče, výtvar. spolupráce R. Doležal, V. Hořínek, K. Lenhart, Olomouc (1957) — pamětní deska A. Kašpara, výtvar. spolupráce J. Pelikán, Loštice (1957) pamětní deska J. V. Gogola, výtvar. spolupráce V. Navrátil, Lázně Jeseník (1957) — dvacetičtyřtřídní škola, výtvar. spolupráce V. Navrátil, A. Kučera, Zeyerova 28, Olomouc (1957—59) přístavba školy, výtvar. spolupráce K. Lenhart, Olomouc-Povel (1957) — soutěž na pamětní desku J. Wolкера, výtvar. spolupráce V. Navrátil, Prostějov (1958) — soutěž na kulturní dům, Olomouc (1958) — sídliště, Břidličná (1958) — pošta 2, výtvar. spolupráce A. Beran, F. Bělohávek, arch. spolupráce J. Kapitán, Olomouc (1957—60) — pětiletá škola, Vlčice, výtvar. spolupráce A. Kučera (1958) — urbanistické řešení návsi a pomník F. Palackého, výtvar. spolupráce V. Navrátil, Hodslavice (1959) — interiér rodného domu F. Palackého, Hodslavice (1959) — obytný dům, Křížkova 1, 3, 5, 7, Olomouc (1959—60) — úprava městské zeleně, spolupráce ing. Zdařil, Litovel (1959) — administrat. budova ČSAD, nerealiz., Bruntál (1959) — přístavba státní banky, nerealiz., Olomouc (1959) — prodejna, Břidličná (1959) — pomník „Hutník“, výtvar. spolupráce R. Doležal, Přerov (1959) — pětiletá škola, výtvar. spolupráce J. Bajak, Žeravice u Přerova (1959) — územní plán obce, Břidličná (1960) — územní řešení školního areálu, Česká Ves u Jeseníku (1960) — územní řešení školního areálu, Horní Moštěnice u Přerova, (1960) — interiér divadelního sálu odborné školy ČSAD, výtvar. spolupráce V. Navrátil, Zábřeh na Moravě (1960) — soutěž na využití hradčanského areálu pro Národní galerii, spolupráce Z. Hynek, Praha (1960) — internát ZTŠ, výtvar. spolupráce J. Baják, Přerov (1960) — interiér svatební síně na radnici, Uničov (1960) — přístavba školy, výtvar. spolupráce K. Lenhart, Olomouc-Neředín (1960—63) — pětiletá škola, nerealiz., Leskovec u Rýmařova (1960) — jednadvacetiletá škola, výtvar. spolupráce K. Lenhart, Česká Ves u Jeseníku (1960) — osmnáctiletá škola, výtvar. spolupráce V. Navrátil, Břidličná (1960) — dvanáctiletá škola, Dobromilice u Prostějova (1960) — pomník P. Bezruče, výtvar. spolupráce V. Navrátil, hřbitov, Opava (1961) — promoční aula Pedagogického institutu, výtvar. spolupráce V. Navrátil a A. Strnadel, Olomouc (1961) — přestavba bývalého kláštera pro dvanáctiletou školu a šestnáctiletou zvláštní školu s internátem, Olomouc-Řepčín (1961) — patnáctiletá škola, výtvar. spolupráce J. Baják, Horní Moštěnice u Přerova (1961) — soutěž na urbanistické řešení obytného okrsku, s A. Škamradou, Z. Hynkem a V. Adamcem, Nový Bohumín (1962) — soutěž na velkoprodejnu, s A. Škamradou, Z. Hynkem a V. Adamcem, Ostrava (1962) — soutěž na expoziční budovu, s A. Škamradou, Z. Hynkem a V. Adamcem, Mikulčice-Valy (1963) — územní plán 1. etapy sídliště, Šumperk (1963) — územní plán 2. etapy sídliště, Rožnov p. R. (1963) — interiér svatební síně na radnici, výtvar. spolupráce V. Navrátil, Vsetín (1963) — soutěž na urbanistické řešení jižní stráně, s Z. Hynkem, Olomouc-Kopeček (1964) — pomník na sídlišti Struhlovsko, výtvar. spolupráce V. Navrátil, Lipník nad Bečvou, nerealiz. (1964) — pomník B. Němcové, výtvar. spolupráce V. Navrátil, Olomouc (1964) — pomník „Rebel“, výtvar. spolupráce V. Navrátil, Rožnov p. R. (1964) — soutěž na budovu SVK, Olomouc (1964) — dvacetisedmiletá škola, Olomouc-Neředín (1965) — interiér Vysokoškolského klubu, Olomouc (1965) — interiér děkanátu filozofické fakulty Palackého univerzity, Křížkovského 10, Olomouc (1965) — nádvoří rektorátu Palackého univerzity, výtvar. spolupráce V. Navrátil, Křížkovského 8, Olomouc (1965) — účast v urbanistickoarchitektonické soutěži na úpravu historického jádra, s A. Škamradou, J. Navrátilem a I. Krejčím, Olomouc (1967—68) — pamětní deska M. Kudeřikové, výtvar. spolupráce V. Hořínek, Olomouc (1970) — interiér pamětní síně na hradě, výtvar. spolupráce F. Bělohávek, nerealiz., Šternberk (1975) — interiér zasedací síně, auly a síň tradic pedagogické fakulty, Ostrava (1975) — pomník padlým, Dolany (1975) — interiér společenských místností učiliště spojů v bývalém klášteře Voršilek, nerealiz., Olomouc (1975) — interiér auly filozofické fakulty Palackého univerzity, nerealiz., Olomouc (1976) — interiér

květinové síně, Jeseník (1976) — interiér smuteční obřadní síně, výtvar. spolupráce Z. Pořická, Jeseník (1976) — rekonstrukce portálu arboreta, Bílá Lhota (1976) — interiér pamětní síně muzea, výtvar. spolupráce F. Bělohlávek, Litovel (1976) — interiér smuteční obřadní síně, výtvar. spolupráce Z. Pořická a R. Mašata, Kojetín (1976) — interiér PKO, výtvar. spolupráce F. Bělohlávek, Michalská 4, Olomouc (1976) — novostavba PKO, Michalská 6, 8 a 10, Olomouc, nerealiz. (1976) — adaptace půdních prostorů pro výuku a didaktickou techniku filozofické fakulty Palackého univerzity, Křížkovského 8, Olomouc (1976) — návrh na začlenění Palackého univerzity do historického jádra Olomouce (1976) — studie využití bývalé kanovnické rezidence pro Ústav marxismu-leninismu Palackého univerzity, Křížkovského 12, Olomouc (1976) — interiér administrativní budovy Agroprojektu, nerealiz., Bruntál (1977) — přístavba zdravotnické školy, nerealiz., Olomouc (1977) — přístavba vodoléčby pro OÚNZ, 1. a 2. etapa, nerealiz., Olomouc-Hodolany (1978) — požární zbrojnice, nerealiz., Olomouc-Povel (1978) — interiér prodejny Sigma, Zvolen (1978) — interiéry pracoven Socialistické akademie, ul. 28. října 5, Olomouc (1979) — síň tradic základní školy, výtvar. spolupráce J. Lindovský, Osoblaha (1979) — vstupní objekt arboreta, Bílá Lhota (1979) — kolumbarium na hřbitově, nerealiz., Dubany u Prostějova (1979) — vstup do objektu ÚV ČSTV, Na Poříčí, Praha (1979—80) — interiér smuteční síně, výtvar. spolupráce J. Soukup, Osoblaha (1979) — interiér hotelu Charita, výtvar. spolupráce J. Soukup, Praha (1980) — interiér pošty, výtvar. spolupráce S. Kovařík, Frýdek-Místek (1980) — interiér prodejny Sigma, výtvar. spolupráce L. Dostál a D. Topolický, Košice (1980) — interiér Tomos — Česká charita, výtvar. spolupráce J. Soukup, Praha (1980) — interiér podniku Montáže — Sběrné suroviny, výtvar. spolupráce J. Soukup, Hradec Králové (1981) — interiér pošty 2, Krnov (1981) — interiér kavárny hotelu Alcron, Praha (1981) — interiér hotelu Parkhotel, výtvar. spolupráce J. Soukup, Praha (1981) — rozšíření hřbitova, spolupráce J. Suske, Vyškov (1982) — kolumbarium, spolupr. J. Finger, Kroměříž (1982) — úprava okolí Terezké brány a pomníku V. I. Lenina a J. V. Stalina, Olomouc (1982) — interiér svatební síně, Dolany (1983).

Lit.: J. Pacák: Mladé umění na Hané, Olomouc 1942, s. 67 a 68. — Toman, II., s. 208 — Architektura ČSR, 10, 1951, s. 179—183; 18, 1959, s. 302. — Umění a řemesla, 4/1962. — Červený květ, 1963. — Architektura v Severomoravském kraji, Ostrava 1965, s. 99. — Z. Cardavský: Historické jádro města Olomouce a jeho problematika, Olomouc 1969, s. 56 a 92. — Výstava architektonických prací, č. k. 63. — Univerzita Palackého a její účast na tvorbě životního prostředí, Olomouc 1977. — Sborník památkové péče v Severomoravském kraji, 4, 1979, s. 260. — OA 1900 až 1950, s. 12, 16, 71 a 75, č. k. 60. — Zpravodaj Vlastivědné společnosti muzejní v Olomouci, 1981, č. 15—16. — OA 1950—1982, č. k. 4, 7, 9, 18, 19, 26, 29, 88c, 93.

Ladislav Pospíšil

Nar. 20. 6. 1927 v Košicích. Studoval obor architektury a pozemního stavitelství na Vysoké škole technické v Brně (1946—50, prof. B. Fuchs, B. Rozehnal, J. Kroha, A. Kurial, V. Makovský). Zaměstnán byl ve Stavoprojektu Praha (ateliér J. Krohy, 1950—51), ve Stavoprojektu Bratislava (1951), ve Stavoprojektu Olomouc (1953 až 1958, 1962—71), v Pozemních stavbách n. p. Olomouc (projekce, 1958—62) a v DRUPOS Olomouc (od 1971). V díle L. Pospíšila je významné zejména období konce 50. a počátku 60. let, období nové vlny v české architektuře, vymaňující se z historizujícího pojetí předchozích let hledáním vazeb k meziválečnému funkcionalismu a zvláště k soudobým proudům mezinárodního stylu. Tyto tendence dokázal autor osobitě ztvárnit a jeho tehdejší tvorba znamenala v Olomouci výrazné novum. Na rozdíl od předválečného směřování se jeho snaha neupírala k preferenci funkční složky, ale spíše se orientovala na řešení výtvarných záležitostí,

těsně spjatých s otázkami zavádění nových konstrukčních procesů. L. Pospíšil svými výrazně hmotově členěnými objekty vytvářel nové urbanistické akcenty, příznačně specifickou barevností stroze vymezené škály; jejich zvláštní emocionalita v určitém smyslu koresponduje s dobovým rozmachem nefigurativního malířství.

Dílo: Obytné domy, výtvar. spolupráce J. Šolc, Praskova 12 a 14, Olomouc (1955) — osmnáctitřídní škola, Polešovice (1955) — obyt. dům, s F. Novákem, výtvar. spolupráce J. Šolc, dr. V. Vančury 7, Olomouc (1956) — skupina rodinných domů, Uničov (1958) — skupina obytných domů, výtvar. spolupráce K. Lenhart, tř. Osvo-
bození 47—61, Jeremenkova 30 a 32, Olomouc (1958—60) — rekreační středisko „Poděbrady“, s K. Typovským a M. Suchánkem, Horka nad Moravou (1958—65) — ubytovna Pozemních staveb n. p. „Stavařov“, Na střelnici 49, Olomouc (1959 až 1960) — obřadní síň na hřbitově, Příbor (1960) — objekt služeb a restaurace „Rosava“, Rožnov pod Radhoštěm — velkoprodejna „Rozina“, Rožnov pod Radhoštěm (1966) — rekonstrukce jižní části závodního klubu Moravských železáren, s L. Šlapetou, Hynaisova 11, Olomouc (1963—66) — 2 fáze soutěže na budovu Stavoprojektu, s K. Typovským, Olomouc (1967—68) — sídliště „Šířava II“, Přerov — skupina obyt. domů, Příčná 2, 4, 6, 8, Fügnerova 38, 38a, Olomouc (1968 až 1970) — kino, s K. Typovským, Valašské Meziříčí — obytný dům, Paseky (1969) — sídliště, tř. 1. máje, Hranice na Moravě (od 1971) — zdravotní středisko OÚNZ, Zvole (1972) — provozní budova DRUPOS, F. Stupky 1a, Olomouc (1973—75) — obyt. domy, Kotěrova ul., Prostějov (1973—75) — obyt. domy, Tylova ul., Prostějov (1973—83) — obyt. domy, Brněnská ul., Prostějov — obyt. domy, Západní ul., Moravská Třebová (1973—80) — obyt. domy, J. Glazarové, Olomouc (1974—77) — obyt. dům, Dobrovského 29, Olomouc (1974—77) — zdravotní středisko OÚNZ, Mohelnice (1975) — rodin. dům V. Vací, Kubíčková 3, Olomouc (1975—76) — rodin. dům V. Charbuta, Kubíčková 1, Olomouc (1975—80) — obyt. domy „Na vyhlídce“, Šternberk (1976—83) — zvláštní škola, nerealiz., Hodonín (1976) — obyt. dům, K. Světlé 4 a 6, Olomouc (1976—79) — obyt. domy, P. Přichystala, Olomouc (1976—80) — přístavba dílen a tělocvičny střední průmyslové školy strojnické, Olomouc (1976—80) — mateřská škola, Hospodářská ul., Uničov (1976—77) — provozní budova n. p. Severomoravské vodovody a kanalizace, nerealiz., Olomouc (1977) — jesle, s J. Jandou, Sudkov (1978) — urbanistická studie obce, Troubelice — urbanistická studie obce, Týn nad Bečvou — stravovna a družina mládeže, Olomoucká ul., Uničov (1979—83) — zdravotní středisko OÚNZ, Velký Týnec (od 1982) — obyt. domy, Skladovní ul., Kojetín (1983—85) — obyt. domy, Gottwaldova ul., Bučovice (1983—85).

Lit.: Architektura v Severomoravském kraji, Ostrava 1965, s. 97. — Výstava architektonických prací, č. k. 33—36. — DRUPOS Brno. Almanach. 15 let projektově inženýrského podniku ČSBD. 1967—1982, Brno 1982, s. 63 a 69. — OA 1950—1983, s. 10, č. k. 22, 24, 27, 46 a 65.

Karel Starý ml.

26. 12. 1884, Olomouc — 28. 12. 1918, Olomouc. Studoval na stavební prům. škole v Praze (prof. Ota Tille, abs. 1901) a na uměleckoprůmyslové škole tamtéž (prof. Jan Kotěra, abs. 1909). Od r. 1911 byl projektantem ve stavební kanceláři svého otce, Karla Starého st. (1843—1929), nejvýznamnějšího a nejplodnějšího olomouckého stavitele 2. pol. 19. stol. Bratr malířky Ludmily Staré—Hofmannové—Hrubové—Novákové (1882—1957). Jeho talent se mohl rozvinout jen v krátkém období těsně před 1. světovou válkou, na jejíž následky skonal. Do tehdejší olomoucké architektury, kde převládala produkce orientovaná k vídeňským podně-

tům, vnesl měkké, lyrizující pojetí, charakteristické pro pozdní pražskou secesi. Příznačný je pro ně šperkařsky cítěný detail stylizované a geometrizované vegetabilní provenience, spirálový dekor a bohaté materiálové i barevné cítění (sklo, kov, keramika). U posledních prací se projevil i vliv dobového neoklasicismu.

Dílo (uváděny jsou vesměs olomoucké práce): Přestavba domu Rolnické spořitelny a Kontribučenských záložen, nám. Rudé armády 25 (1911) — přestavba domu R. Křížka, nám. Rudé armády 26 (1911) — vila J. Nešvery, s. J. Kotěrou, Luhaňbanku s pasáží, nám. Míru 26 (1910—11) — přestavba domu dr. F. Tomka, Riegrova 24 (1911) — náj. vila L. Staré — Hofmannové s ateliérem, Resslerova 20 (1911) — náj. dům J. Mastného, Riegrova 15 (1912) — škola, Dolní Hejčinská 6 (1912) — adaptace a přístavba Občanské záložny, nám. Rudé armády 28 a 29 (1913).

Lit.: Statistická ročenka hlavního města Olomouce, VI, 1911—18, Olomouc 1933, tab. 8 a 9. — J. Kšir: Olomouc dřívější a dnešní. In: Odbor SIA Olomouc 1920—1932, Olomouc 1932, s. 39. — OA 1900—1950, s. 5 a 35, č. k. 5. — Počátky moderní architektury na Moravě a ve Slezsku, kat. výstavy, Olomouc 1981, s. 32, č. k. 85. — P. Zatloukal: Olomoucká architektura let 1850 až 1950 a její význam v obraze města. In: Zprávy Krajského vlastivědného muzea v Olomouci, 1981, č. 213, s. 12.

Hans Stratil

Kromě poznatku, že studoval na uměleckoprůmyslové škole ve Vídni, nepodařilo se zjistit bližší biografické údaje. H. Stratil působil v Olomouci od sklonku 20. let do konce 2. světové války a věnoval se především projekční činnosti v oblasti rodinného domu. Jeho dílo osobitě rezonovalo zejména základní polohy vídeňské meziválečné architektury. Pohybovalo se v rozpětí mezi hofmannovským dekorativismem, loosovskou věcností a perretovským neoklasicismem. Vyspělé dispoziční cítění, usilující o intimitu a zabydlenost (jichž dosahoval orientací bydlení k zahradě, nezřídka přes terasy a zimní zahrady), naplňoval často na základě tradičně cítěné formy, směřující až k historismu. Navazoval tak především na charakteristickou tradici vídeňského neoklasicismu a empíru. Věnoval se i interiérovým úpravám a svoje návrhy prezentoval jako zručný, energický kreslíř. Za protektorátu realizoval několik kultivovaných úprav památkových objektů.

Dílo (uváděny jsou vesměs olomoucké práce): Rodinný dům J. Weinsteinové, Krapkova 40 (1928) — návrh továrny v Moravské Ostravě (asi 1930) — návrh olejárny fy S. Heikorn (asi 1930) — nájemní dům K. Schwarze, Riegrova 4 (1931) rodinný dům M. Singera, Mozartova 42 (1932) — rodinný dům J. Stárka, Na chmelnici 7 (1932) — rodinný dům J. Krause a dr. F. Bruckmanna, Gottwaldova 14 (1932) — rodinný dům dr. M. Fischera, I. P. Pavlova 35 (1933) — rodinný dům M. Procházkové, Polívkova 31 (1933) — vlastní rodinný dům, Čajkovského 17 (1933) — rodinný dům F. a I. Schenkových, Petelinova 18 (1934) — rodinný dům ing. E. Konstandta, Na trati 19 (1935—36) — rodinný dům V. Heikornové, tř. Svornosti 31 (1936) — úprava průčelí domu B. Zapletala, Ostružnická 12 (1940 až 1941) — úprava průčelí Petrášova paláce, nám. Míru 25 (1940) — úprava průčelí paláce Moravia, nám. Rudé armády 47 (1940).

Lit.: Výstavba a národní hospodářství evropských měst. Československá republika. Olomouc. Berlín—Praha—Basilej 1930/31, nestr. — Der Bau, 1, 1942, č. 9, s. 5, obr. 3 a 4, s. 6, obr. 5 a 6. — OA 1900—1950, s. 11 a 55, č. k. 37. — P. Zatloukal: Olomoucká architektura let 1850 až 1950 a její význam v obraze města. In: Zprávy Krajského vlastivědného muzea v Olomouci, 1981, č. 213, s. 10 a 15. — J. Petřů: Moderní architektura na Moravě. In: Památky a příroda, 1982, s. 412.

Antonín Škamrada

Nar. 4. 12. 1928 v Bystrovanech. Studoval na fakultě architektury a pozemního stavitelství Vysokého učení technického v Brně (1948—52, prof. B. Fuchs, J. Kroha, V. Makovský, B. Rozehnal, V. Meduna, A. Kurial, B. Syrový). V letech 1967 až 1968 absolvoval na téže škole postgraduální studium v oboru územního plánování. Zaměstnán byl v letech 1952—55 jako asistent na katedře urbanismu fakulty architektury Vysokého učení technického v Brně u B. Fuchse, v letech 1956—66 ve Stavoprojektu Olomouc, 1967—70 v Útvaru hlavního architekta v Olomouci, 1971—75 v Rudných dolech Jeseník a od r. 1976 v olomouckém ateliéru Státního ústavu pro rekonstrukci památkových měst a objektů, kde je od r. 1983 vedoucím. Škála tvorby A. Škamrady je široká: věnuje se urbanismu, rekonstrukcím historických památek i navrhování novostaveb. Všechny tyto obory měl možnost uplatnit i v Olomouci. Do zdejší problematiky pronikl zejména prací na dvou asanačních plánech historického jádra i řadou dalších úkolů urbanistické povahy. Od počátku 60. let se stal ve zdejších podmínkách jedním z hlavních zastánců práva moderního architekta na soudobý výraz při práci v historickém prostředí. Tuto teorii, vytláčující předchozí historizující pojetí, uváděl do praxe nejen v detailu městského interiéru, ale i v jeho panorámatu, které se snažil doplnit novými dominantami. Architektonicky je koncipoval jako bohatě plasticky i barevně ztvárněné objekty (koleje dr. B. Václavka v Olomouci). Svěbytně historizující obor rekonstrukcí památek se snaží oživit osobitým pojetím novotvaru dodnes.

Dílo : pomník Vítězství, v kolektivu B. Fuchse, Brno (1953—55) — soutěž na kulturní dům, v kolektivu B. Fuchse, Brno (1954) — soutěž na Vysokou školu stranickou, v kolektivu B. Fuchse, Praha (1954) — kulturní dům, s kolektivem, Bystřice nad Pernštejnem (1955) — soutěž na krematorium, s kolektivem, Bratislava (1955) — soutěž na nové typy obytných domů, v kolektivu B. Fuchse (1955) — soutěž na centrum města, Přerov (1957) — soutěž na přednádražní prostor, s kolektivem, Olomouc (1957) — asanační plán historického jádra, s V. Capouškem a Z. Hynkem, Olomouc (1956—59) — rekonstrukce domu, Velké nám. 47, Kroměříž (1957) — obytné domy s prodejnou, Hanušova 2 a 4, Olomouc (1957—58) — dům služeb, výtvar. spolupráce O. Hudeček, Krnov (1959—61) — rekonstrukce obytné a administrativní domů, ul. 8. května 35 a 37, Zámečnická 3, Olomouc (1959—63) — studie obchodního domu, Olomouc (1960) — rekonstrukce obytných domů, Žerotínovo nám. 10, 11, 12, Školní 3, 5, 7, nám. Míru 14, Olomouc (1961—62) — rekonstrukce zámku, Nové Zámky u Litovle (1961—64) — Teplo-techna, výtvar. spolupráce K. Lenhart, Olomouc (1961—68) — obytný dům, Spartakiádní 6, Olomouc (1961—70) — rodinný dům dr. Stavělíka, Škroupova 9, Olomouc (1961—62) — obytný dům, Školní 9, Olomouc (1961—62) — soutěž na sídliště, s kolektivem, Bohumín (1962) — soutěž na severní obvod, s kolektivem, Karviná (1962) — generel zoo, Olomouc-Kopeček (1962) — zastavovací plán bloku č. 2, Olomouc (1962) — rekonstrukce zámku, Bravantice (1962—64) — studie kina pro 1 000 diváků, Olomouc (1962) — pavilón služeb, výtvar. spolupráce J. Přindiš, Březinova ul., Olomouc (1962—65) — soutěž na velkoprodejnu, s kolektivem, Ostrava (1963) — soutěž na národní kulturní památník, s kolektivem, Mikulčice (1963) — soutěž na sídliště Kočkov-Stříbrníky, s kolektivem, Ústí nad Labem (1963) — soutěž na obvod F, s kolektivem, Olomouc (1963) — urbanistická studie Envelope, Olomouc (1963) — urbanistická studie bloku mezi ul. Wolkerovou, Štítného a Albertovou, Olomouc (1963) — obytný dům, Olomouc-Holice (1963—64) — obytný dům, Paseka (1963—64) — obytné domy, Wolkerova ul., Olomouc (1963—64) — soutěž na Severní město, Praha (1964) — rekonstrukce zámku, Loučná nad Desnou (1964) — restaurace, Bruntál (1964) — mateřská škola, Přerov (1964) — studie vývojových laboratoří a dílen přírodovědecké fakulty Palackého univerzity Olomouc (1964) — studie přírodovědecké fakulty Palackého

univerzity na Envelopě, Olomouc (1964) — koleje dr. B. Václavka, výtvar. spolupráce F. Koutek a D. Topolský, Olomouc (1964—67) — pavilón služeb, Orlová-Lutyně (1964—66) — soutěž na polikliniku ČSD, s kolektivem, Olomouc (1965) — studie učiliště Dopravních staveb n. p., Olomouc (1965) — soutěž na nové centrum města, s kolektivem, Varna-Bulharsko (1966) — sídliště, Šumperk-Sever (1966) — mateřská škola Vsetín-Luh (1966—67) — Městský stavební podnik, Olomouc-Holice (1966—69) — studie skleníků Botanického ústavu ČSAV, Olomouc-Hradisko (1966) — základní škola, Troubelice (1966—68) — studie zástavby proluky, Denisova 37—41, Olomouc (1966) — opěrná zeď, ul. K. Aksamita, Olomouc (1966—68) — soutěž na centrum města, s kolektivem, Krnov (1967) — studie novostavby dvorních křídel bývalé kanovnické rezidence, nám. Republiky 3, Olomouc (1967) — úprava Žižkova nám., Olomouc (1967—68) — soutěž na vybrané bloky historického jádra města, s kolektivem, Olomouc (1967 až 1968) — skupina obyt. domů, Boleslavova 20 a 22, Olomouc (1968—70) — soutěž na generel výstaviště Flora, s J. Navrátilem a Z. Štefkou, Olomouc (1968) — studie tř. 17. listopadu, s kolektivem, Olomouc (1969) — studie průmyslového obvodu J, Olomouc (1969) — Satelit — regionální studie bydlení v příměstské zóně, Olomouc (1969) — rekonstrukce bývalé kanovnické rezidence pro Okresní archiv, s J. Koplíkem, Křížkovského 2, Olomouc (1970—76) — studie přednádražního prostoru, s kolektivem, Olomouc (1970) — studie obyt. obvodu J, Olomouc (1970) — soutěž „Průmysl výstavbě rodinných domů“, s kolektivem (1971) — studie souboru budov Sigma-Center, Pozemní stavby, ONV, Prefa, Olomouc (1971) — zastavovací plán rodin. domů OKAL, Jeseník (1971) — vzorový rodin. dům OKAL, s kolektivem, PKOJF, Praha (1971) — Krajský pedagogický ústav, Wellnerova 25, Olomouc (1971) — studie novostavby OV KSČ, s kolektivem, Šumperk (1972) — studie pavilónu Vysoké školy veterinární, Košice (1972) — typizace řadových a atriových domů OKAL (1972) — studie mezinárodní veslařské dráhy, Olomouc-Chomoutov (1975) — areál zdraví TJ Lokomotiva, Olomouc (1975) — ubytovna RD Jeseník (1975—76) — administrativní budova RD Jeseník, Staré Město pod Sněžníkem (1975—76) — šatny a klubovna tenisového oddílu TJ Spartak, Přerov (1975—76) — rodin. dům ing. Matznera, Olomouc-Samotičky (1975) — rodin. dům ing. Somola, Olomouc-Slavonín (1975) — studie rekreačního objektu RD Jeseník, Ramzová (1975) studie kulturního domu, s kolektivem, Velké Losiny (1975) — řadové rodin. domy OKAL, Rýmařov (1975—79) — asanační plán historického jádra města, s kolektivem, Mohelnice (1976) — rekonstrukce průčelí hospodářského dvora kláštera Hradisko, Olomouc (1976) — studie dostavby Lidové školy umění, Šumperk (1976) — studie úpravy nám. Míru, s kolektivem, Olomouc (1977) — rekonstrukce domů, výtvarná spolupráce J. Žlebek, U tržnice 4 a 6, Olomouc (1977—82) — rekonstrukce vily, Háj u Mohelnice (1977) — rekonstrukce bývalé Stavovské akademie pro ústředí Kovodružstva, Akademická 8, Olomouc (od 1977) — chata manž. Pěničkových, Zábřeh-Drozdovská pila (1977—78) — asanační územní plán historického jádra, s kolektivem, Šumperk (1978) — rekonstrukce a dostavba bývalé kanovnické rezidence pro Okresní archiv, Křížkovského 4, Olomouc (od 1978) — asanační územní plán historického jádra, s kolektivem, Hranice na Moravě (1979) — studie úpravy Gottwaldova nám., s kolektivem, Mohelnice (1979) — rekonstrukce domu, Vodární 4, Olomouc (1979—84) — rekonstrukce 1. etapy zámku, Velké Losiny (1979) — šatny a klubovna tenisového oddílu TJ Milo, Olomouc (1979) — asanační územní studie historického jádra, Nový Jičín (1980) — studie areálu Spartakiádního stadiónu, Olomouc (1980) — rekonstrukce a přístavba Městské knihovny, Šternberk (1980) — územní plán regenerace historické zóny, se Z. Hynkem a P. Čehovským, Olomouc (1980—84) — urbanistická studie areálu zámku, Velké Losiny (1981) — územní plán regenerace historické zóny, s kolektivem, Šternberk (1981) — rekonstrukce průčelí kostela sv. Františka Serafinského, Lipník nad Bečvou (1981) — rekonstrukce domu,

Pekařská 9, Olomouc (1981) — rekonstrukce budovy bývalé měšťanské střelnice, Olomouc (1982) — studie bloku č. 6 v historickém jádru města, Šumperk (1983) — rekonstrukce domu, ul. 25. února 4, Šumperk (1983) — rekonstrukce domu, nám. 25. února 25, Bruntál (1983) — rekonstrukce průčelí zámku, Třemešek (1983) — rekonstrukce průčelí evangelického kostela, Olomouc (1984) — rekonstrukce domu čp. 91, Olomouc-Kopeček (1984) — studie úpravy nám. Míru, Olomouc (1984) — studie parku při ul. Na střelnici, Olomouc (1984) — rekonstrukce Edelmanna paláce pro Dům knižní kultury, Olomouc (1984) — urbanistická varianta „Satelit“, Olomouc (1984) — rekonstrukce barokního křídla zámku, Velké Losiny (1984) — rekonstrukce areálu letního kina, Olomouc (1984).

Lit.: Architektura ČSSR, 26, 1967, s. 422. — Z. Gardavský: Historické jádro města Olomouce a jeho problematika. 1. Příprava urbanisticko-architektonického řešení, Olomouc 1969, s. 38, 40, 43, 48, 49, 56, 57, 62—64. — Výstava architektonických prací, č. k. 40—42. — J. Kšíř: Univerzitní budovy. In: Kapitoly z dějin olomoucké univerzity 1573—1973, Ostrava 1973, s. 260. — O \ 1950—1983, s. 10 a 26, č. k. 31, 32, 40, 44c, 49, 76c, 79, 88c, 90, 96 a 98. — SÚRPMO v Olomouci, s. 27 a 28.

Lubomír Šlapeta

9. 12. 1908, Místek — 11. 4. 1983, Olomouc. Studoval na reálném gymnáziu v Místku, na odborné stavitelské škole v Brně (1923—27) a po kratší praxi v Praze odešel s bratrem Čestmírem na Akademii výtvarných umění ve Vratislavi (1928—30, prof. H. Scharoun a A. Rading). Zakrátko se zde stali asistenty a spolupracovníky svých učitelů. V letech 1930—31 podnikli studijní cestu, zvláště do USA, kde navštívili a zčásti i praktikovali v ateliérech R. Neutry, F. L. Wrighta, E. J. Kahna, J. Urbana a N. Bell Geddesa. Po návratu se věnovali samostatné projekční praxi: v letech 1931—33 působil Lubomír Š. v Praze, do r. 1936 pak pracoval společně s bratrem v Ostravě. Tehdy odešel do Olomouce, kde se trvale usadil a s Čestmírem spolupracovali nadále již jen příležitostně. Doménou tvorby L. Šlapety byla od počátku problematika bydlení v rodinném domě. Rozvíjel ji zejména v 30. a 40. letech a paralelně pracoval ve dvou vyhraněných směrech: na jedné straně směřoval k typovým stavbám, souvisejícím se snahou po standardní produkci projekční firmy. V základním, většinou čtvercovém objemu, rozvíjel přehledné a jednoduché dispoziční řešení se silně vyvinutým funkčním i výtvarným smyslem. Ústřední myšlenkou bylo pronikání vnějšku do interiérů objektů pomocí rizalitů zinních zahrad. Vedle těchto několika typových řad však navrhoval i zcela individuální domy, které jsou dominantní součástí jeho díla. Osobitě v nich ztvárňoval funkcionalistická východiska do podoby tzv. organického pojetí architektury. Rozvíjel tak výchozí podněty, získané během studií i praktikování, které neustále obohacoval téměř nevyčerpatelnou invencí ve směru dynamizování a zároveň jemného emocionálního ztvárňování světa volné formy. V té době se věnoval i projekční činnosti v oblasti sezónních staveb a bydlení v nájemném domě. Vedle rodinného bydlení architekta od počátku zajímala i problematika kulturních staveb, zvláště divadel; v této oblasti spolupracoval s významným teoretikem v oboru akustiky, Arne Hoškem. Znovu se k této problematice vrátil v 2. polovině 60. let, kdy projekčně spolupracoval s H. Scharounem na přípravě významných realizací v Západním Berlíně. Od 60. let až do konce života se systematicky věnoval sakrální architektuře.

Dílo (do r. 1936 vznikaly projekty ve společném ateliéru s Čestmírem Š., pozdější spolupráce bude označována pozn. Č.):

Rodinný dům z ocelového skeletu, školní práce (1928) — přístavba divadla k Německému domu, školní práce, Brno (1928—29) — přestavba obchodního domu R. Kapek, nereal., Místek (1930) — rodin. dům MUDr. V. Winklera, nere-

al., Místek (1931) — typizovaný rodin. dům „Květa“ (1931) — rodin. dům E. Vencla, nereal., Rožnov p. R. (1931) — rodin. dům O. Landsbergera, nereal., Místek (1931) — adaptace hotelu „Přerov“ V. Golásíka, Místek (1931) — rodin. dvojdům Siegllové a B. Konečného, Místek (1931) — rodin. dům J. a L. Gazdových, Kopřivnice (1931) — adaptace obchodu manž. Kořínkových, Místek (1931) — rodin. dům K. Krystýnka, Rožnov p. R. (1931) — ideový návrh jubilejní výstavy, Rožnov p. R. (1931) — typizovaný rodin. dvojdům „Kolibřík“ (1931) — chata P. Polacha, Horečky (1931) — vnitřní úprava domu manž. Růžičkových, Zábřeh n. O. (1931) — rodin. dvojdům manž. Pikulíkových, Kopřivnice (1931) — soutěž na školu, 3. cena, Orlová (1931) — rodin. dům MUDr. Korbela, nereal., Mor. Ostrava (1932) — rodin. dům J. Bauera, nereal., Zábřeh n. O. (1932) — chata ing. Krejčího, nereal. Frýdlant n. O. (1932) — přestavba cukrárny Savoy, nereal., Mor. Ostrava (1932) — přestavba obchodu A. Suchardy, Orlová (1932) — rodin. dům O. Špičáka, Rožnov p. R. (1932) — obch. a náj. dům Vavrouška a R. Zeiner, Ostrava-Vítkovice (1932, 1935) — rodin. dům JUDr. J. Žanty, Rožnov p. R. (1932) — design karosérie automobilu Tatra (1932) — chata ing. Rozsypala, Ostravice (1932) — soutěž na školu, Nitra (1932—33) — rodin. dům A. Chvalové, nereal., Slezská Ostrava (1932) — obchod. dům Červenka a spol., nereal., Český Těšín (1932) — rodin. dům A. Hořicové, nereal., Zbraslav (1932) — rodin. dům J. Kotoučka, Klokočov u Příbora (1932—33) — soutěž na okresní úřad, Místek (1932) — obyt. dům s holičstvím J. Řezníčka, nereal., Zábřeh n. O. (1932) — rodin. dům F. M. Hradila, nereal. Zábřeh n. O. (1932, 1935) — rodin. dům dr. A. Macourka, Místek 1932—33) náj. dům MUDr. F. Vojkovského, Místek (1932—33) — rodin. dům Chumchal — Nožička, Valašské Meziříčí (1932) — typy minimálních bytů pro pavlačové domy (1932) — rodin. dům F. Pechara, nereal., Praha (1932) — soutěž na univerzitní město, Brno (1932) — rodin. dům MUDr. F. Kremera Hlučín (1933—34) — přestavba obch. a náj. domu F. Krumníka, nereal., Mor. Ostrava (1933) — lékařský družstevní dům, nereal., Mor. Ostrava (1933) — chirurgický pavilón městské nemocnice, nereal., Mor. Ostrava (1933) — rodin. dům JUDr. L. Šálka, nereal., Slezská Ostrava (1933—34) — rodin. dvojdům JUDr. Mruzka a MUDr. Žúrka, nereal. Fryštát (1933—34) — chata Klubu českých turistů, nereal. Lysá Hora (1933) — dvojrodin. dům R. Hilda a R. Schöna, Příbor (1933) — katolický kostel, nereal. Otice (1933) — rodin. dům J. Vondráčka, Rožnov p. R. (1933, 1949) — rodin. dům K. Urbánka, Slezská Ostrava (1934) — rodin. dům JUDr. R. Hesse, Opava (1934—35) — soutěž na Německé divadlo, Brno (1935) — obyt. dům pro inženýry československých továren na dusíkaté látky, Mor. Ostrava (1935) — přestavba rodin. domu ředitele továrny na dusíkaté látky, Mor. Ostrava (1935) — soutěž na přístavbu gymnázia, Místek (1935) — přestavba 1. patra lékárny PhMr. Langeho, nereal., Klimkovic (1935) — rodin. dům MUDr. K. Martínka, Opava (1935—36) — rodin. dům J. Pěničkové a J. Rybáka, Staré Hamry (1935) — náj. dům družstva „Skupina“, nereal., Místek (1935) — přestavba továrny na nábytek J. Schnitzera, Mor. Ostrava (1935) — obch. a obyt. dům J. Tichého, nereal., Hranice n. M. (1935) — rodin. dům MUDr. V. Valníčka, nereal., Brno-Husovice (1935, 1937) — rodin. dům B. Havlíčka, nereal., Opava (1935) — obyt. dům zaměstnanců fy. Heller, nereal., Hranice n. M. (1935) — rodin. dům JUDr. E. Lisky, Slezská Ostrava (1935—36) — soutěž na české Národní divadlo, Brno (1936) — rodin. dům O. Hrstky, Slezská Ostrava (1936) — rodin. dům JUDr. J. Klimeše, Opava (1936) — přístavba chaty Klubu českých turistů, nereal., Ropička v Beskydech (1936) — soutěž na přístavbu a přestavbu Bezručova sokolského domova, nereal., Opava (1936) — obyt. dům úředníků československých továren na dusíkaté látky, Ostrava-Mariánské Hory (1936) — rodin. dům J. Vítěze, Rožnov p. Radhoštěm (1937, úpravy 1941, 1950, 1955, 1958, 1970) — rodin. dům B. Hegera Velký Újezd u Olomouce (1936—39) — obyt. dům JUDr. F. Kousalíka, Na Vozovce 33, Olomouc (1936) — rodin. dům S. Nakládala, Polívkova 35, Olomouc (1936)

— soutěž na kino, 1. cena, Orlová (1936) — obyt. dům inženýrů železáren Báňské a hutní spol., s Č., Třinec (1937—38) — soutěž na 1. obch. dům fy. ASO, Olomouc (1937) — soutěž na tiskárnu, obyt. dům a internát fy. ASO, Olomouc (1937) — zahradní domek J. Mišauera, Skřivánčí 23, Olomouc (1937) — chata F. Podešvy, nereal., Ostravice (1937) — soutěž na výstaviště Zemské výstavy v Olomouci pro rok 1940 (1937) — památník T. G. Masaryka, s K. Lenhartem, Frýdlant n. O. (1938) — závodní hotel pro železářny, s Č., nereal., Třinec (1938) — pobočka Ústřední banky československých spořitelén, s Č., nereal., Mor. Ostrava (1938) — soutěž na divadlo a Dům osvěty, s Č. a A. Hoškem, 1. cena, Mor. Ostrava (1938) — soutěž na Odborné školy pokračovací, s Č., Mor. Ostrava (1938) — živnostenská záložna, nereal., Olomouc (1938) — obyt. dům V. Hándla, Žilinská 20, Olomouc (1938) — obyt. dům Š. Vávry, Žilinská 18, Olomouc (1938) — soutěž na policejní ředitelství, Olomouc (1938) — Jubilejní osada Severní dráhy, nereal., Kunčičky (1938) — městské domy s malými byty, Rožnov p. R. (1938) — náj. dům Čechoslávie, nereal., Olomouc (1938) — náj. dům MUDr. J. Meduny, Olomouc (1938) — Okresní úřad, Místek (1938) — kino Alfa, s Č. a A. Hoškem, Ostrava (1938) — rodin. dům, Černošice u Prahy (1938) — rodin. dům J. Koudelky, Luhačovice (1939—40) — rodin. dům manž. Alsternových, s Č., Frýdlant n. O. (1939—40) — obyt. dům A. Eliáška, nereal., s Č., Mor. Ostrava (1939) — chata O. Lenharta, Lošov (1939—40) — adaptace domu J. Hlaváčka, nereal., Litovel (1939) — soutěž na Společenský dům fy. ASO, s Č., Olomouc (1939) — úprava budovy býv. měšťanské střelnice na hudební síň fy. ASO, s A. Hoškem, nereal., Olomouc (1939) — soutěž na zimní lázně, s B. Fuchsem, Olomouc (1939) — rodin. dům M. Kudlové, Dobrovského 22, Olomouc (1939) — náj. dům D. Stejskalové, Gorazdovo nám. 10, Olomouc (1939) — náj. dům J. Sporové, Grégrova 7, Olomouc (1939) — rodin. dům Z. Zehra, Pavlovická 2a, Olomouc (1939—41) — rodin. dům J. Mišauera, Skřivánčí 23, Olomouc (1939) — rodin. dům dr. L. Roháčka, nereal., Rožnov p. R. (1939) — rodin. dům F. Roháčka, Kojetín (1939) — chata J. Roháčka, nereal., Stražisko u Prostějova (1939) — soutěž na městskou spořitelnu, Čáslav (1939) — byt. zařízení J. Moťky, Litovel (1939) — rodin. dům M. Andráškové, Přerov (1940—42) — rodin. dům K. Procházky, Rumunská 5, Olomouc (1940—41) — soutěž na Okresní nemocenskou pojišťovnu, odměna, Prostějov (1940) — design vlastního pianina fy. A. Petrof Hradec Králové (1940) — chata J. Starošíka, nereal., Litovel (1940) — hotel a náj. domy J. Smékala, nereal., Vyškov (1940) — rodin. dům B. Sádovského, nereal., Písek (1940) — rodin. dům E. Hrubého, nereal., Olomouc-Lazce (1940) — byt. zařízení ing. V. Sigmunda, Olomouc (1940) — zařízení obchodu E. Rödery, Mor. Ostrava (1940—42) chata F. Vrby, nereal., Záběštní Lhota u Přerova (1941) — soutěž na kulturní a obyt. dům, s Č., Ostrava-Zábřeh (1941) — útulek Okresní péče o mládež, škola a družstevní dům, s Č., nereal., Ostrava-Zábřeh (1941) — obyt. domy s malými byty, Hranice n. M. (1941) — adaptace tělocvičny pro české divadlo, Olomouc-Hodolany (1941—42) — chata M. Brücknerové, Olomouc-Kopeček (1941) — divadlo v odborovém domě, nereal., Olomouc (1941) — rodin. dům O. Kaděry, Frenštát p. R. (1941) — obyt. a kancelář. dům A. Hynka, Cacovice (1941) — přestavba obchodního domu A. Pěluchy nereal., Ostrava-Michálkovice (1942) — hotel M. a V. Záhorovských, nereal., Pozlovice u Luhačovic (1942—43) — tovární město J. Studeníka, nereal., Hulín (1942—44) — byt. zařízení ing. Lutera, Lutín (1942) — byt. zařízení F. Hubáčka, Olomouc (1942) — byt. zařízení A. Berana, Olomouc (1942, 1950) — soutěž na 2. obch. dům fy. ASO, Olomouc (1943) — návrh na divadlo v budově NOÚZ, Olomouc (1943) obch. a obyt. dům J. Rohledera, nereal., Litovel (1943—44) — rodin. dům A. Branžovského, Tršice (1944) — adaptace Lidového domu pro Beskydské divadlo, nereal., Karolinina Huť (1944) — úprava chaty A. Šnajderky, Soláň (1944) — řadové domy pro úředníky a ředitel. rodin. dům fy. Studeník a spol., nereal., Hulín (1944) — chata J. Ulricha, Na Bečvách (1944) — divadlo s variabilním

hledištěm, nereal., Hulín (1944) — akustická úprava sítě městské hudební školy, nereal., Hranice n. M. (1944) — chata S. Jílkové, Uherské Hradiště (1944) — nadstavba obch. a obyt. domů R. Klímy, nereal., Karolinina Huť (1944) — interiér zámku V. Rýdlové, Bílá Lhota (1944) — byt. zařízení D. Vláčilové, Olomouc (1944) — adaptace domu F. Zdražila, Olomouc-Holice (1944) — rodin. dům Z. Bořkovce, nereal., Olomouc (1944) — bufet v zahradní restauraci B. Vavrečky, Olomouc (1945) — mateřská škola, nereal., Olomouc (1945) — obch. a obyt. dům S. Lhotského, nereal., Mor. Ostrava (1945) — soutěž na památník osvobození Olomouce sovětskou armádou, Olomouc (1945) — chata MUDr. J. Čakrta, nereal., Těptín u Prahy (1945) — přestavba školy pro Beskydské divadlo, nereal., Hranice n. M. (1945—46) — úpravy městského divadla a reduty, Olomouc (1945) — přestavba reduty pro Slovácké divadlo, nereal., Uherské Hradiště (1944—45) — kostel sv. Václava, nereal., Břeclav (1945) — přístavba chaty M. Neumannové, Vyžlovka u Prahy (1945) — rekonstrukce chrámových věží, Olomouc-Kopeček (1945) — přestavba sokolovny na divadlo, nereal., Kyjov (1945) — vila lékaře, nereal., Zbraslav (1945) — přístavba domu B. Kováře, Nový Hrozenkov (1945) — přístavba domu K. Andryše, Nový Hrozenkov (1945) — dům S. Lhotského, nereal., Ostrava (1945) — byt. zařízení dr. K. Vrby, Přerov (1945) — obchodní dům J. Kvaše, s Č., nereal., Lipník n. B. (1945) — přestavba býv. střelnice na Dům umění SOV, Olomouc (1946—47) — rekonstrukce a přístavba býv. probošství pro Palackého univerzitu, Křížkovského 8, Olomouc (1946—48) — nadstavba zadního traktu Palackého univerzity, přestavba býv. kaple na velkou posluchárnu a auditorium maximum, Křížkovského 10, Olomouc (1946—48) — adaptace obchodu V. Žilky, Mor. Ostrava (1946) — obyt. dům zaměstnanců akciové drožďárny a lihovaru, Wellnerova 23, Olomouc (1946—47) — osvětový dům s divadlem, nereal., Jeseník (1946) — přestavba zámku na dům osvěty, nereal., Holešov (1946) — obyt. sídliště podniků ČSD, nereal., Kyjov (1946) — nádražní výpravna, nereal., Krnov (1946) — regulační plán Velkého Újezda u Olomouce (1946—48) — rodin. dům K. Pražana, Luhačovice (1946) — rodin. dům A. Mezenského, Holešov (1946—47) — sokolovna, nereal., Luhačovice (1946) — adaptace zámku K. Pivného, nereal., Velká Střelná (1946) — rodinný dům Leitgebův, Luhačovice (1946) — rodin. dům K. Macíka, Luhačovice (1946) — soutěž na divadlo s kinem, Kroměříž (1947) — přestavba Beskydského divadla, nereal., Nový Jičín (1947) — rodin. dům J. Studeníka, Vlašky u Ružomberoku, nereal., (1947) — Státní tělovýchovné středisko a úprava zámku pro Palackého univerzitu, nereal., Žadlovice (1947) — rodin. dům L. Valenty, Holešov (1947) — adaptace kuchyně hotelu Avion, Prostějov (1947) — obyt. domy nemocnice, nereal., Hranice n. M. (1947) — adaptace sokolovny, nereal., Kostelec n. H. (1947) — adaptace domu J. Vítěze, Přerov (1947) — regulační plán města, s Č., Příbor (1948—49) — soutěž na kulturní dům s divadlem, 3. cena, Těšín (1948) — soutěž na divadlo, 2. nejvyšší cena, Martin (1948) — Státní mistrovská škola, nereal., Prostějov (1948) — soutěž na úpravu území mezi hlavním nádražím a Bezručovými sady, Olomouc (1948) — městská knihovna a penzión herců, nereal., Kroměříž (1948) — soutěž na pomník padlým dělostřelcům, s V. Navrátilem, Olomouc (1948—49) — přestavba rodin. domu MUDr. J. Richtera, Velký Újezd u Olomouce (1948) — pomník obětem nacismu, s V. Navrátilem, Zákřov u Velkého Újezda (1948—49) — nadstavba náj. domů, nereal., Kollárovo nám. 2, 3 a 4, Olomouc (1948) — přístavba Hanácké tiskárny, nereal., Olomouc (1948) — adaptace Národního domu pro Slovenské komorní divadlo, Martin (1949—52) — chata A. Spurné a L. Šlapetové, nereal., Teplice n. B. (1949) — adaptace Národního domu pro Krajské divadlo, nereal., Nitra (1949—50, 1953—54) — rodin. dům E. Trmečky, Loučany (1949) — byt. zařízení L. Dohnala, Olomouc (1949) — dětské divadlo, nereal., Žilina (1950) — rodin. dům MUDr. G. Bláchy, nereal., Ostrava (1950) — zvětšení kapacity Národního divadla, nereal., Bratislava (1950—51) — přestavba a přístavba Státního divadla, nereal., Liberec (1950)

— úprava orchestru a rampy Národního divadla, nereal., Praha (1950) — adaptace jeviště lázeňského domu, nereal., Turčianské Teplice (1950) — adaptace býv. synagogy na koncertní síň, nereal., Žilina (1950) — Krajské divadlo pracujících, nereal., Žilina (1950) — soutěž na hudební palác Vysoké školy múzických umění, Bratislava (1950—51) — úprava interiéru kostela, Lysůvky (1951) divadlo v Národní bance, nereal., Bratislava (1951) — hotel Vítkovických železáren Klementa Gottwalda, nereal., Ostrava-Vítkovice (1951—54) — pavilón dětské psychiatrie, nereal., Pezinok (1951) — adaptace reduty pro Slovácké divadlo, nerealiz., Uherské Hradiště (1952) — adaptace Výzkumného ústavu zelinářského, Olomouc-Holice (1953) — Armádní divadlo, Martin (1953) — dílny vyšší průmyslové školy strojnické, Olomouc (1953—54) — přestavba kina na Dům osvěty, Šternberk (1954) — adaptace Domu osvěty, Liptovský Mikuláš (1954—55) — soutěž na pomník Frývaldovské stávky, Jeseník (1954) — osvětlení kostela sv. Štěpána, Olomouc-Klášteří Hradisko (1954) — chata L. Šlapetové, nereal., Teplice n. B. (1954) — rodin. dům dr. O. Konvičky, Olomouc (1954) — obchodní dům Jednota, Soběchleby (1954) — Maďarské oblastní divadlo, Komárno, nereal., (1954) — divadlo v přírodě, nereal., Jeseník (1955—56) — úpravy městského divadla, nereal., Olomouc (1955) — soutěž na Dům kultury, Gottwaldov (1955) — amfiteátr Letního divadla, nereal., Olomouc (1955) — Dům kultury MEZ, Postřelmov (1955) — rodin. dům V. Přídala, Tršice (1955) — pomník dělostřelců, s V. Navrátilem, Hranice n. M. (1955) — úprava vestibulu hlavního nádraží, s J. Šolcem a W. Zlamalem, Olomouc (1955—60) — rodin. dům A. Hajdučka, Frýdlant n. O. (1955) — Krajské oblastní divadlo, nereal., Hradec Králové (1955—56) — amfiteátr přírodního divadla v lázeňském parku, Piešťany (1956—57) — přestavba Malého divadla, nereal., Plzeň (1956) — Dům osvěty, nereal., Mikulovice u Jeseníku (1956) — loutkové divadlo, nereal., Nitra (1956) — Dům osvěty, nereal., Široký Brod u Jeseníku (1956) — Dům osvěty, nereal., Dolní Lipová (1956) — adaptace sokolovny pro Slovácké divadlo, nereal., Uherské Hradiště (1956) — adaptace rodin. domu M. Horníkové, Újezd u Brna (1956) — ubytovna Čedok-Turista, Karlova Studánka (1956) — přestavba a zařízení závodního klubu železáren V. M. Molotova, Třinec (1956) — Krajské divadlo, nereal., Nitra (1956) — amfiteátr, nereal., Trenčianské Teplice (1957) — přestavba býv. lázeň. salónu na hudební síň, Karlova Studánka (1957) — přestavba kina Demokracie, Krnov (1957—58) — interiéry obch. domu Ostravica, Ostrava (1957 až 1958) — rodin. dům Š. Hrože, Ostravice (1957) — adaptace rodin. domu B. Zabloudila, Českobratrská ul., Olomouc (1957—58) — interiér Městského domu, s F. Tichým, Přerov (1959) — soutěž na vzorová kina s 380 a 550 místy (1960 až 1961) závodní kuchyně a jídelna, Agrostroj Prostějov (1961) — jídelna pasantů, lázně Teplice n. B. (1961) — nádražní stánky, Přerov (1961—62) — adaptace interiéru studia československého rozhlasu, Olomouc (1961) — soutěž na Janáčkovu akademii múzických umění, s Č., Brno (1962) — adaptace a vnitřní zařízení chaty Horník, Malá Morávka (1962) — adaptace hostince Zlatá křepelka, Skrbeň (1962) — adaptace Slovanského domu, Šternberk (1962) — přestavba hřbitovní kaple na smuteční síň, Uničov (1962) — přestavba jižní části Slovanského domu a interiér „Kavárny mladých“, s L. Pospíšilem, Olomouc (1963 až 1966) — architektonická a akustická úprava koncertního sálu radnice, s Č. nereal., Crailsheim — NSR (1963) — byt. zařízení dr. J. Keprtové — Šánové Ostrava (1964) — byt. zařízení ing. E. Kubečky, Ostrava (1964) — byt. zařízení dr. M. Švrčkové, Ostrava (1964—65) — rodin. dům ing. E. Kutého, Místek-Lysůvky (1965—66) — adaptace bytu manž. Kremláčkových, Velký Týnec (1965) — byt. zařízení dr. P. Rennera, Olomouc (1965) — byt. zařízení J. Žanty, Rožnov p. R. (1965) — kostel sv. Mikuláše, Tichá u Frenštátu p. R. (1967—71) — adaptace rodin. domu prof. MUDr. J. Kučery, Olomouc (1968—69) — rodin. dům J. Mrázka, Kožušany (1969—70, 1975) — rodin. dům J. Michny, Rožnov p. R. (1969—72) — skupina řadových obytl. domů, cena min. zemědělství za životní prostředí,

Červenka (1970—72) — zástavba proluky, nereal., Denisova ul., Olomouc (1972) — rekreač. chaty ing. J. Osvalda, nereal., Senec u Bratislavy (1971) — liturgické úpravy kostela, Vlčovice (1970) — liturgické úpravy kostela, Lubina u Příbora (1970) — liturgické úpravy kostela, Mniší u Příbora (1971) — liturgické úpravy kostela, Kozlovice (1971) — liturgické úpravy obřadní kaple, Střelná u Lidečka (1971) — liturgické úpravy kostela sv. Jiří, Mořkov (1971) — liturgické úpravy kostela sv. Petra a Pavla, Místek (1971) — liturgické úpravy kostela sv. Jakuba, Místek (1971) — liturgické úpravy kostela, Hradec u Opavy (1971) — samoobsluha, Prostějov (1970) — rodin. domy, Stromořadí, Uničov (1970) — kavárna a cukrárna, Kyjov (1971—72) — řadové rodin. domy, Dolany (1972) — chata J. Halmy, Horní Žleb u Šternberka (1971) — rodin. dům J. Spurného, Loučany (1972) — liturgické úpravy kostela, Choryně (1971) — liturgické úpravy kostela sv. Josefa, Moravská Třebová (1972) — liturgické úpravy a osvětlení kostela, Dolní Benešov (1971, 1973) — liturgické úpravy kostela, Kralice u Prostějova (1972—73) — liturgické úpravy farního kostela, Hranice n. M. (1972—73) — liturgické úpravy kostela, Ústí u Hranic n. Moravě (1972) — sňatková síň MěNV Litovel (1972—73) — liturgické úpravy kostela sv. Jana Křtitele, Životice u Nového Jičína (1972—73) — liturgické úpravy kostela, Hladké Životice (1973) — prototypy rodin. domů (1971, 1973) — liturgické úpravy a osvětlení kostela, Horní Němčí (1973) — prototypy oltářů s příslušenstvím (1973, 1975) — zemědělské rekreační středisko, Rusava (1973 až 1974) — rodin. dům M. Lišky, Skřib-Skrhov u Blanska (1977, 1979) — malometrážní byt. jednotky a svobodárny pro Ústav technologie a racionalizace Závodů těžkého strojírenství, Bratislava (1974) — Dům služeb, Choryně (1972, 1974, 1975) — přístavba budovy MNV, Štěpánov (1974) — přístavba rodin. domu Z. Trávníčka, Březce (1974) — interiér „Hanáckého salónku“ Národního domu, Olomouc (1974—75) — liturgické úpravy a osvětlení kostela sv. Jana Křtitele, Hlučín (1973—74, 1976, 1979—82) — liturgické úpravy kostela, Zábřeh u Hlučína (1974) — rodin. domy pro družstvo NHKG, s V. Šlapetou, Ostrava (1975) — liturgické úpravy kostela, Paršovice (1974) — renovace kostela sv. Markéty, Hlučín (1978—79) — liturgické úpravy kostela sv. Floriána, Kozmice u Hlučína (1975) — řadové rodin. domy, s E. Kratochvílem a V. Šlapetou, Kopřivnice (1975) — domácí kaple charitního domova pro řadové sestry, Javorník (1975) — liturgické a stavební úpravy kostela, Štěpánkovice u Opavy (1975—76, 1978—79) — prodejna KARA, Olomouc (1975—76) — chata M. Blafáka, Pohořany u Olomouce (1975) — návrh na přístavbu Státní vědecké knihovny, Olomouc (1976) — liturgické úpravy kostela sv. Mořice, Olomouc (1976—77, 1980—81) — přístavba kulturního domu, nereal., Troubelice (1976) — liturgické úpravy kostela sv. Alfonse, Červenka (1976) — úpravy presbytáře kostela, Týn pod Helfštýnem (1976) — liturgické úpravy kostela, Všechnovice (1977, 1980) — liturgické úpravy kaple, Malhotice (1977) — rodin. dům T. Horvátha, s V. Šlapetou, Jánovce u Galanty (1977) — rekonstrukce fary a presbytáře kostela, Liptál u Vsetína (1977, 1980) — ideový návrh rodin. domu O. F. Bablera (1977) — liturgické úpravy kostela, Strahovice u Opavy (1977) — liturgické úpravy kostela sv. Kateřiny, Lidečko (1977) — úprava kaple v kostele sv. Ducha, Opava (1977) — liturgické úpravy kostela Panny Marie, Opava (1977) — liturgické úpravy kostela sv. Vojtěcha, Opava (1977) — úpravy interiéru kostela Panny Marie Sněžné, Velké Karlovice (1977—78) — přestavba rodin. domu M. Škrabalové, Velký Týnec (1977) — rodin. dům S. Kresta, Podkopná Lhota u Gottwaldova (1977) — Dům kultury a požární zbrojnice, nereal., Horka n. M. (1977—79) — liturgické úpravy kostela sv. Jiljí, Bystřice p. H. (1978—79) — chata R. Varechy, Javorník (1978) — rodin. dům manž. Pavlíkových, s V. Šlapetou, nereal., Olomouc (1978—79) — přístavba rodin. domu dr. H. Telaříkové, Frýdlant n. O. (1978) — liturgické úpravy kostela Panny Marie, Zašová (1978) — liturgické úpravy farního kostela, Přerov (1978) — liturgické a stavební úpravy kostela Panny Marie, Kravaře-Kouty

(1978—79) — liturgické a stavební úpravy kostela sv. Petra a Pavla a fary, Kelč (1978, 1982) — liturgické úpravy kostela, Priebovce (1978) — liturgické a stavební úpravy kostela sv. Juraja, Mara-Socovce (1978) — liturgické úpravy kostela, Kravaře (1979) — chata manž. Mořkovských, s V. Šlapetou, (1979) — kaple českých svatých, nereal., Washington-USA (1979—80) — chata M. Celé, Olomouc-Samotičky (1979) — liturgické úpravy kostela Panny Marie, Frýdek (1979, 1982) — liturgické úpravy kostela, sv. Václava, Velká Polom (1979) — liturgické úpravy kostela Neposkvrněného Početí Panny Marie, Pržno (1979 až 1982) — liturgické úpravy kostela Nalezení sv. Kříže, Staříč (1979) — liturgické úpravy kostela sv. Vavřince, Píšť u Hlučína (1979—80) — liturgické úpravy kostela sv. Viléma, Vřesina (1979—80) — liturgické úpravy kostela Nanebevzetí Panny Marie, Valašské Meziříčí (1980, 1982) — liturgické úpravy kostela sv. Vavřince, Horní Štěpánov (1980) — úprava chaty B. Weberové, nereal., Sázava (1980) — liturgické úpravy farního kostela, Jablunkov (1980—81) — zařízení zimní kaple kostela Panny Marie, Dub n. M. (1980) — přístavba rodin. domu B. Smejkal, nereal., Olomouc-Samotičky (1980—81) — liturgické úpravy kostela sv. Jana a Pavla, Místek (1981) — liturgické úpravy kostela sv. Jakuba, Lipník n. B. (1981) — farní zahrada a fara, Valašská Bystřice (1981) liturgické úpravy kostela sv. Petra a Pavla, Brno (1981) — liturgické úpravy kostela sv. Štěpána, Francova Lhota (1981) — liturgické úpravy kostela, Strání u Uherského Brodu (1981—82) — liturgické úpravy kostela, Vlachovice u Valašských Klobouk (1981) — hrobka rodiny Šlapetovy, Olomouc (1982) — liturgické úpravy kostela sv. Trojice, Ostravice (1982) — liturgické úpravy farního kostela, Drahotuše (1982) — liturgické úpravy kostela sv. Jana Křtitele, Tatenice (1982) — liturgické úpravy kostela sv. Jana Křtitele, Olšany (1982) — liturgické úpravy kostela Narození Panny Marie, Dubany (1982).

Prameny a lit.: část architektonické pozůstalosti je uložena v OGVU v Olomouci. — Stavba, 10, 1932, s. 2, 3, 8 a 9. — Pestrý týden, 9, 1934, č. 51, s. 28; 10, 1935, č. 43, s. 10; 13, 1938, č. 16, s. 27. — Der Monat, 1934—35, č. 10, s. 21—24. — Stavební rádce, 8, 1935, č. 6, s. 51—59, č. 13, s. 127 a 128; 9, 1936, č. 30, s. 179 a 180. — Forum, 5, 1935, č. 3, s. 80—82. — Eva, 8, 1936, č. 8, s. 19; č. 19, s. 25; 9, 1937, č. 10, s. 27; 10, 1938, č. 6, s. 26; č. 11, s. 23; č. 22, s. 22—13, 1941, č. 1, s. 22 a 23. — Salon, 15, 1936, č. 7, s. 16 a 17; 16, 1937, č. 6, s. 20 a 21; 1938, č. 5, s. 21; 20, 1941, č. 5, s. 29. — Monografie hlavního města Olomouce, Olomouc 1938, nestr. — Olomouc — Československo. Průvodce městem. Olomouc 1938, nestr. — Novodobé stavebnictví. Heraklithové rozhledy, 8, 1938, č. 3, s. 1, 4 a 5; 10, 1939, č. 12, s. 7. — Almanach MSVU, Mor. Ostrava 1938, s. 40 a 41. — Architektura, 1, 1939, s. 272; 2, 1940, č. 3, s. 54 až 60; 3, 1941, s. 46—50. — Výstava za novou architekturu, Praha, Uměleckoprůmyslové muzeum, kat. výstavy, 1940, s. 19. — J. E. Koula: Nová česká architektura, Praha 1942, s. 100, 192 a 193. — J. Pacák: Mladé umění na Hané. Pět let Skupiny olomouckých výtvarníků, Olomouc 1942, s. 72—74. — 25 let Státní průmyslové školy stavební v Brně 1885—1921, 1921—1946, Brno 1946, s. 103—105. — Toman, II, s. 545. — Neuzetliche Gaststätte, 10, 1962, č. 5, s. 10 a 11; č. 6, s. 13 až 15. — Družstevní byt, 6, 1971, č. 2. — Bauwelt, 65, 1974, č. 35, s. 1196 a 1197; 70, 1979, č. 35 (celé); 74, 1983, s. 622; 75, 1984, s. 428, 667 a 668. — Architektura v Olomouci, propagač. tisk, Olomouc 1974, nestr. — Architekturozum, 1974, seš. 11, s. 32—41. — Arquitecturas BIS, 1976, Septiembre, s. 12. — A-lehti, 1977, č. 3—4, s. 40. — Český funkcionalismus 1920—1940. Díl 3 — Architektura, kat. výstavy Praha—Brno 1978, nestr., č. k. 25 a 100. — Kunst und Kirche, 1978, č. 3, s. 150. — Průmyslový design, 3, 1978, č. 1, s. 27. — Umění a řemesla, 1978, č. 3, s. 44 a 45. — Vlastivědný věstník moravský, 30, 1978, č. 1, s. 63—71. — F. Haas: Architektura 20. století, Praha 1978, s. 503. — Parametro, 1979, č. 78, s. 35. — Wissenschaftliche Zeitschrift der Hochschule für Architektur und Bauwesen Weimar, 26, 1979, s. 400—404. — Archithese, 1980, č. 6, s. 53. — Prace naukowe Instytutu Historii Architektury, Sztuki i Techniki Politechniki Wrocławskiej, Wrocław 1980, č. 14, Studia i materialy č. 7, s. 132 a 134. — Kultura Přerova, 23, 1980, č. 12, s. 182 a 183. — Abacus 2. Museum of Finish Architecture, Helsinki 1981, s. 130 a 131. — OA 1900—1950, s. 2, 12—16, 18, 22, 61—66, 68, č. k. 46, 47, 51, 52, 56. — Památky a příroda, 1981, s. 129—140; 1982, s. 257—267; 1983, s. 257—266. — Zprávy Krajského vlastivědného muzea v Olomouci, 1981, č. 213, s. 1—15. — Umění, 29, 1981, s. 315. — Naše rodina, 1982, č. 14, s. 12. — Épites — Építészettudomány, 1982, s. 181 a 182; 1984, s. 474. — Stadt, 20, 1982, č. 5, s. 42. — SÚRPMO v Olomouci, s. 6—11. — A. Adlerová: České užité umění 1918—1938, Praha 1983, s. 145. — Sinteza, 1983, č. 61—64, s. 143. — V. Šlapeta: Architektci Wrocławskiej akademii sztuki pieknych i rzemiosla artystycznego. In: W kregu sztuki śląskiej, 1983, s. 36—38. — OA 1950 až 1983, s. 25, č. k. 71. — Bauorum, 16, 1983, č. 98, s. 40 a 41. — Magyar Építőművészet, 1983, č. 6, s. 20—25. — Projekt, 24, 1982, č. 3, s. 38; 26, 1984, č. 1, s. 49. — M. Lamarová: Století designu, kat. výstavy, Uměleckoprůmyslové muzeum Praha 1984, nestr.

Zdeněk Štefka

Nar. 3. 10. 1942 v Olomouci. Studoval na fakultě architektury Vysokého učení technického v Brně (1959—65, prof. L. Todl, V. Formáček, V. Kurial, F. Haas, M. Axman) a externí aspiranturu na fakultě architektury Českého vysokého učení technického v Praze (1974—79). Byl zaměstnán ve Stavoprojektu Olomouc, v letech 1967—77 jako hlavní architekt mezinárodních květinových výstav Flora Olomouc a vedoucí tamního ateliéru architektonické tvorby. V současné době je hlavním architektem výstav a veletrhů koncernu Sigma. Architektonická tvorba Z. Štefky má blízko k volnému i užitému výtvarnému umění a mnohdy se s nimi prolíná. Jeho hlavním počinem bylo přetvoření areálu olomouckých historických parků pro výstaviště Flora jak v celkové koncepci, tak v kultivovaném detailu souboru zahrad i drobné parkové architektury. Užíval zde bohaté škály výrazových prostředků, zasazujících novotvar do přírodního prostředí na základě kontrastu nebo jindy materiálové příbuznosti. V některých realizacích dospěl k vytváření specifického komorního a snově-poetického světa umělé přírody (zejména za užití skla). Věnuje se i krátkodobé výstavní činnosti, kterou doplňuje publikační tvorbou.

Dílo (pokud není uvedeno jinak, jde o práce v Olomouci):

Generely mezinárodních květinových výstav Flora Olomouc (1967, 1969, 1971, 1973, 1975 a 1977) — architektonické řešení okolí pavilónu A, Smetanovy sady (1967) — interiéry výstavních expozic a jednotlivých pavilónů v areálu výstaviště Flora Olomouc (1968, 1969, 1970, 1972, 1973, 1975, 1977, 1979, 1981 a 1983) — zahradní čítárna, Smetanovy sady (1968—69) — atriové zahrádky I, Smetanovy sady (1968—69) — miniaturgolfové hřiště, Smetanovy sady (1968—69) — výhledová koncepce výstaviště Flora Olomouc, s J. Navrátillem a A. Škamradou, 1. cena v soutěži (1968) — atriové zahrádky II, Smetanovy sady (1969—71) — „Štursa a jeho žáci“, sochařská bilance, Bezručovy sady (1971) — stálá expozice „Muzeum hodin“, hrad Šternberk, výtvarná spolupráce F. Bělohlávek (1971—73) — urbanistické řešení pavilónu G a H, Smetanovy sady (1971—73) — československá expozice „Symfonie květin a skla z Československa“ na světové výstavě okrasného zahradnictví Floriade '72 Amsterdam, zlatá medaile (1971—72) — skleněná zahrádka, výtvarná spolupráce L. Smrčková, Smetanovy sady (1972 až 1973) — československá expozice „Květiny a sklo“ na výstavě IGA Hamburg '73, medaile za nejlepší zahraniční expozici (1972—73) — architektonické řešení okolí památníku Rudé armády, Čechovy sady, 3. cena v oboru architektura v umělecké soutěži k 30. výročí osvobození ČSSR (1974—75) — atrium, sídliště Přerov-Šířava (1975) — interiér smuteční obřadní síně, výtvarná spolupráce F. Ronovský, Bruntál (1975) — Magnoliová zahrada, s J. Fingerem, výtvarná spolupráce I. Jakeš, Smetanovy sady (1975—77) — generel parku, Korunní pevnůstka (1975) — Lotyšská zahrada, Korunní pevnůstka (1975—77) — atrium pavilónu S, Brněnské výstavní veletrhy, Brno (1976) — skleněný solitér a vstupní areál n. p. Crystalex, Nový Bor (1976—77) — stálá expozice muzea P. Bezruče, Kostelec na Hané (1977) — interiér vstupní haly podnikového ředitelství RD Jeseník (1977) — exteriéry výpočetního střediska RD Jeseník (1978) — stálá expozice muzea J. V. Choráze, Kostelec na Hané (1978) — interiér květinové síně, Uničov (1978) — interiéry vstupní haly, respira, ředitelství a výzkumného ústavu Sigma-center, výtvarná spolupráce J. Lindovský, M. Střelec, O. Michálek (1978—79) — atrium rekreačního střediska, Jednov (1979) — interiéry odbavovací haly a vládního salónku letiště Ostrava-Mošnov, výtvarná spolupráce J. Jankovič (1979) — portál a skleněné stěny prodejny Safír (1979 až 1984) — interiér vstupní části, skleněná zahrádka, reliéfní skleněná stěna restaurace a terasa hotelu Flora (1979—81) — interiér vstupní části a síň tradic OKR Doprava, Ostrava (1980) — japonská zahrádka, restaurace Expo 58, Praha (1981) — interiér vstupní haly a mobilní zahrádky, Československá televize, Praha-Kavčí Hory (1982) — areál zdraví ČSP, Praha-Bráník (1982) — exteriéry rekreačního

střediska ČSP Praha, Stříbrná Lhota (1983) — atrium n. p. Tonak, Nový Jičín (1983) — zimní zahrada Priessnitzova sanatoria, Lázně Jeseník (1984).

Lit.: Československý architekt (13/1973, 13/1974, 15/1977, 22/1977, 16/1978, 4/1982, 11/1982, 21/1983). — Architektura ČSR (9—10/1977, 2/1980, 9/1984). — Domov (5/1970, 3/1978, 4/1978, 6/1982). — Landschaftsarchitektur (4/1979). — Glasrevue (11/1972, 9/1977, 9/1981, 11/1983). — Výstava architektonických prací, č. k. 43—45. — J. Kšir: Olomoucké sady a parky, Olomouc 1973, s. 53. — J. Pechar: Československá architektura 1945—1977, Praha 1979, obr. 164 a 165. — OA 1950—1983, s. 21, č. k. 44 c) d) .]. — Bilance. Architektonická tvorba 1975—1985 v Severomoravském kraji v práci členů severomoravské krajské organizace Svazu českých architektů, kat. výstavy, Ostrava 1984, s. 6 a 19.

Karel Typovský

Nar. 4. 10. 1923 v Olomouci. Studoval na vyšší průmyslové škole stavební v Brně (1941—43) a na Vysoké škole architektury a pozemního stavitelství v Praze (1945—49, prof. A. Černý a J. Liesler). Zaměstnán byl ve Stavoprojektu Praha (ateliér J. Krohy) a ve Stavoprojektu Olomouc. Pro dílo K. Typovského je významné zejména období 60. let. Patřil tehdy k předním českým architektům, kteří navazovali kontakt s hlavními proudy světového dění. Vrcholem jeho tehdejší činnosti byla účast v řadě mezinárodních soutěží (zvláště na centrum Varny, na Bratislavu-Petržalku a na komplex UNO — City ve Vídni). Vedle těchto urbanistických prací se věnoval řešení obytných staveb nájemních domů, u nichž se snažil o individualizaci typových východisek a dospíval až k experimentálním řešením (mezonetový chodbový dům v Olomouci). Pro ztvárnění jeho staveb je vůbec příznačná snaha po změkčování a lyrizaci. Charakteristickým příkladem citlivého zasazení velkého objektu do náročného prostředí, v tomto případě do horské krajiny, je rekreační středisko v Malé Morávce. Vedle toho, že zde architekt usiloval o co nejharmoničtější kompoziční, hmotové, materiálové i barevné začlenění do genia loci Jeseníků, dokázal i výtvarně sjednotit exteriér s detailem interiéru. Interiérová tvorba je další významnou složkou jeho činnosti a úzce souvisí s vyspělým výtvarným cítěním (K. Typovský rovněž maluje).

Dílo : Soutěž na přednádražní prostor, s V. Dvořákem a A. Skokánkem, Olomouc (1948) — soutěž na řešení nábytkových sestav, 3. cena (1949) — 2 fáze soutěže na památník, 1. cena, Svidník (1950—51) — soutěž na památník, odměna, Banská Bystrica (1952) — soutěž na řešení centra města, odměna, Přerov (1953) — soutěž na řešení škol, odměna (1954) — památník Frývaldovské stávký, Dolní Lipová (1955—56) — soutěž na kulturní dům, Olomouc (1955) — Dům služeb, nerealiz., Olomouc (1956) — administrativní budova ČSD, s J. Nováčkem, nerealiz., Olomouc (1956) — obyt. dům, s J. Nováčkem, J. Dimitrova 1 a 3, Olomouc (1956—58) — soubor obyt. domů, J. Lady 3—27, Olomouc (1956—59) — sídliště Meopta, s R. Pluskalem, Přerov (1957) — soutěž na centrum města, s M. Strnadem, J. Nováčkem a I. Šimoníkem, 1. cena, Karviná (1958) — kulturní dům, s M. Suchánkem, Bruntál (1958) — sídliště 1. máje s L. Pospíšilem, Rožnov p. Radhoštěm (1958) — rekreační středisko „Poděbrady“, s L. Pospíšilem a M. Suchánkem, Horka nad Moravou (1958—65) — Státní veterinární ústav, s A. Skokánkem, J. ze Stříbra 1, Olomouc (1958) — sídliště Šířava I—II Přerov (1959) — skupina obyt. domů, s R. Pluskalem, tř. Míru 34—44, Olomouc (1959—60) — mezinárodní soutěž na plakát pro Sao Paulo (1960) — studie fakulty Palackého univerzity na Envelopě, Olomouc (1960) — sídliště Luh, s M. Suchánkem, Vsetín (1963) — mezinárodní soutěž na památník Playa Giron, s M. Suchánkem, výtvar. spolupráce O. Peč, Kuba (1964) — památník, výtvar. spolupráce K. Hořínek, Zábřeh na Moravě (1964) — sídliště „Vršovců“, s R. Plus-

kalem, Ostrava (1964) — studie nemocnice, s R. Pluskalem, Přerov (1964) — soutěž na montované školy, 2. cena (1965) — škola, s L. Pospíšilem a R. Derkou, Přerov-Šířava (1965) — hotel, Karlova Studánka (1965) — soutěž na československý pavilón, odměna, Montreal (1966) — mezinárodní soutěž na centrum města, s A. Škamradou a Z. Coufalem, 2. pořadí, Varna (1966) — velkoprodejna „Rozina“, s L. Pospíšilem, Rožnov pod Radhoštěm (1966) studie objektů n. p. Kniha, s L. Pospíšilem, Jeremenkova ul., Olomouc (1966) — urbanistické řešení, Olomouc-Hejčín (1966) — soutěž na kino, s L. Pospíšilem, 1. cena, Valašské Meziříčí (1967) — mezinárodní soutěž, s L. Nováčkem a V. Adamcem 1. nejvyšší cena, Bratislava-Petrželka (1967) — ubytovny, s L. Pospíšilem, Hranice na Moravě (1967) — kulturní dům, Studénka (1967) — směrný územní plán obce, Tršice (1967) — 2 fáze soutěže na budovu Stavoprojektu, s L. Pospíšilem, Olomouc (1967—68) — studie dostavby areálu gymnázia, Olomouc-Hejčín (1967) — interiéry a výtvarná výzdoba Výzkumného ústavu zelinářského, Olomouc-Holice (1967) — soutěž na hotel, Špindlerův Mlýn (1968) — rekreační středisko Pozemních staveb n. p. Olomouc, Malá Morávka (1968—78) — mezinárodní soutěž na UNO-City, s J. Nováčkem a V. Adamcem, Vídeň (1969) — podrobné územní plány, Šumperk-sever II a III (1969) — podrobný územní plán, Přerov-Kopaniny (1969) — obytný dům, Klicperova 23, Olomouc (1969—70) — obyt. domy, Jiříčkova 2, Zamykalova 1 a 2, Olomouc (1969—70) — palác pionýrů a mládeže, s L. Opletalem, nerealiz., Olomouc (1970) — studie městské rekreační oblasti, Přerov (1971) — podrobný územní plán centra města, Šumperk (1972) — plastika v areálu vodárny, výtvar. spolupráce K. Hořínek, Olomouc-Černovír (1972) — sklady a dílny Okresního stavebního podniku, s R. Derkou, Olomouc-Holice (1972) — soutěž na dostavbu proluky, nerealiz., Denisova ul., Olomouc (1972 až 1973) — podrobný územní plán, s T. Tarkanyim, Šumperk — Temenická I, II a III (1973) — podrobný územní plán, Hranice na Moravě-Slavia I, II a III (1973) — soutěž na sochařskou realizaci v přednádražním prostoru, Olomouc (1973) — Ústav sér a očkovacích látek, s M. Bartošovou, výtvar. spolupráce J. Zlebek, S. Allende 52, Olomouc (1973—76) — OV KSČ a Dům politické výchovy, Přerov (1974) — síblišťe, 5. a 6. stavba, s D. Kolářem, M. Červinkou a R. Derkou, Frýdek-Místek (1975) — výtvarné řešení mříže před kinem Hvězda, výtvar. spolupráce O. Hradilík, Přerov (1975) — studie rekreačního střediska Státních lesů, Karlov (1978) — pomník K. Gottwalda, výtvar. spolupráce R. Doležal, Olomouc (1978—80) řešení nám. K. Gottwalda, Přerov (1979) — územní plán zóny centra města, s T. Tarkanyim, Přerov (1981—82) — prodejna Kniha, Nový Jičín (1981—82) — Dům služeb, Pekařská ul. Olomouc (od 1981) — sklad Kniha n. p., Olomouc-Hejčín (1982—83) — interiér prod. Kniha, Ostružnická 32, Olomouc (1982) — interiér kina Pohraniční stráž, Olomouc (1982) — studie areálu učňovského střediska SME, Přerov (1983) — řešení Školního nám., výtvar. spolupráce R. Doležal, Hranice na Moravě (1983) — prodejna Nábytek, Přerov (1984).

Lit.: Toman (Dodatky), s. 200. — Architektura v Severomoravském kraji, Ostrava 1965, s. 101. — Architektura ČSSR, 24, 1965, s. 55; 26, 1967, s. 422; 27, 1968, s. 3 a 657. — Výstava architektonických prací, č. k. 1—3, 34, 35, 37, 46—60. — Československý architekt, 1979, č. 7. — OA 1900—1950, s. 22. — OA 1950—1983, s. 10, č. k. 14, 22, 25, 33, 55, 58, 61, 62a. — Bilance. Architektonická tvorba 1975—1985 v Severomoravském kraji v práci členů severomoravské krajské organizace Svazu českých architektů, kat. výstavy, Ostrava 1984, s. 11.

Seznam vyobrazení:

přední strana obálky

Pohled do expozice „České umění XX. století ze sbírek
Oblastní galerie výtvarného umění v Olomouci“, 1984,
výstavní sítě ve Wurmově ul. 13, snímek V. Bittner

2. strana obálky

Dva pohledy na instalaci výstavy „Česká krajina“,
1985, Velký sál olomouckého muzea, snímky V. Bittner

3. strana obálky

Dolanský lidový řezbář František Košík, snímek Václav Galgonek

zadní strana obálky

Josef Stárek: „Růžové torzo“, 1960, OGVU v Olomouci,
snímek z archívu umělce

OBSAH:

Yvonna Boháčová:

Výstavní činnost Oblastní galerie výtvarného umění
v Olomouci v letech 1981 až 1984 1

Zdeněk Pospíšil:

Česká krajina (Úvodní slovo k vernisáži) 5

Jaromír Lakosil:

Životní jubileum sochaře Josefa Stárka 8

Jindřich Garčic:

Lidový řezbář František Košík 11

Pavel Zatloukal:

Olomoučtí architekti 20. století — II. 15

Zprávy Krajského vlastivědného muzea v Olomouci č. 235

Vydalo Krajské vlastivědné muzeum v Olomouci, nám. Republiky 5/6

Cdpovědný redaktor dr. Vlastimil Tlusták

Vytiskly Moravské tiskařské závody, n. p. závod 10, tř. Lidových milicí 5, Olomouc

Rukopis odevzdán do tisku 29. 7. 1985

C Krajské vlastivědné muzeum Olomouc

Reg. zn. RM 134

